

පැතියම් - අංක තුනයි

දර්ශනය හා නියමිත කාලය: අනාගතවක්තෘමය සමාන්තරයක්

Jeff Pippenger

2025-02-28

දස කතාවන් පිළිබඳ උපමාව අක්ෂරයට අක්ෂරය ලෙසම එක්ලක්ෂ හතළිස් හතර දහසගේ ඉතිහාසය තුළ නැවත ප්‍රකාශ වේ. හබ්බල්ගේ දෙවන පරිච්ඡේදය, අවසානයේ කථා කරන දර්ශනය හඳුනා දක්වන විට, එම උපමාවේ හෘදයාංගම තේමාව ඉදිරිපත් කරයි.

මම මාගේ රැකවල් ස්ථානයෙහි සිටිමින්, කොටුව මත මා පිහිටුවාගෙන, ඔහු මට කුමක් කියනු ඇද්දැයිද, මා තරවටු කරනු ලැබූ කල මම කුමක් පිළිතුරු දෙන්නෙමිදැයිද බැලීමට අවධානයෙන් සිටින්නෙමි. එවිට ස්වාමීන්වහන්සේ මට පිළිතුරු දෙමින් මෙසේ කී සේක: දර්ශනය ලියා, එය පුවරු මත පැහැදිලිව සටහන් කරව; එවිට එය කියවන තැනැත්තා දුටමින් යා හැකි වේ. මක්නිසාද දර්ශනය තවම නියමිත කාලයක් සඳහාය; නමුත් අවසානයේදී එය කථා කරනු ඇත, බොරු නොකියනු ඇත. එය ප්‍රමාද වන සේ පෙනෙන නමුත්, ඒ සඳහා බලා සිටින්න; මක්නිසාද එය නියත වශයෙන් පැමිණෙනු ඇත, එය ප්‍රමාද නොවනු ඇත. බලව, උඩඟු වූ ඔහුගේ ආත්මය ඔහු තුළ සෘජු නොවේ; එහෙත් ධර්මිෂ්ඨයා තම විශ්වාසයෙන් ජීවත් වන්නේය. හබ්බල්ගේ 2:1-4.

දානියෙල් 11 වන පරිච්ඡේදයේ විසිහත්වන පදයද "නියමිත කාලය" හඳුනා දෙයි.

මෙම රජවරු දෙදෙනාගේ හදවත් ද අයහපත කිරීමටම නැඹුරු වන්නේය; ඔවුහු එකම මේසයක හිඳ බොරු කතා කරනු ඇත. එහෙත් එය සාර්ථක නොවන්නේය; මක්නිසාද අවසානය තවමත් නියමිත කාලයේදී පමණක් පැමිණෙන්නේය. දානියෙල් 11:27.

රෝමය විසින් ස්ථාපිත කරනු ලබන "දර්ශනය" "නියමිත කාලයක්" සඳහා වන අතර, අකුසල් කිරීමටත් එකම මේසයේ හිඳ බොරුව පවසීමටත් හදවත ඇති රජවරු දෙදෙනා, දර්ශනය "කථා කරන" පෙර පැමිණෙන භාවිතමය මාර්ග-ලකුණක් හඳුන්වති. නියමිත කාලයට පෙර රජවරු දෙදෙනා "බොරු" පවසති; නමුත් නියමිත කාලයේ දර්ශනය කථා කරන විට, එය බොරු නොපවසයි. නියමිත කාලය ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතිය වන අතර, මේසයේ සිටුවන එම හමුව භාවිතමය කාල පරිච්ඡේදයක ආරම්භය සලකුණු කරයි. "දර්ශනය" ඉතිහාසයේ ඉරිදා නීතියේදී සම්පූර්ණ වන නමුත්, එය ඉරිදා නීතියට පෙර ස්ථාපිත කරනු ලැබේ. විශ්වාසවන්තයන්ට දර්ශනය සඳහා බලා සිටින ලෙසත්, දර්ශනය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලෙසත් අණ කර ඇති බැවින් මෙය පැහැදිලි වේ. දර්ශනය තවම ස්ථාපිත කර නොතිබුණේ නම්, එහි ඉටුවීමට පෙර ඔවුන්ට එය ප්‍රකාශයට පත් කළ නොහැකි ය.

යෙරෙමියා "දර්ශනය" උදෙසා "බලා සිටින" අය නියෝජනය කරයි:

ස් වාමි නි , ඔබ දන් නා සේ ක; මා සි හි කරනු මැනවි , මා වෙත පැමි ණෙනු මැනවි පී ඩාකරන් නන් ගෙන් මා වෙනු වෙන් පළි ගනු මැනවි ; ඔබගේ දි ගු ඉවසී මතු

ඉවත් කර නොගනු මැනවි .ඔබ නි සාමම නි න් දාව භාරගත් බව දැනගනු මැනවි . ඔබගේ වචන සොයාගනු ලැබිණි ,මම ඒවා අනු භව කළෙමි ;ඔබගේ වචනය මාගේ හෘදයට ශ්‍රී ති යන් උල් ලාසයන් වි ය;මක් නි සාද,සේ නාවල දෙවි යන් වහන් සේ ස් වාමි නි ,ඔබගේ නාමයෙන් මම කැඳවනු ලබමි .මම සමච්චි වල් කරන් නන් ගේ රූ ස් වී මෙහි හි ද නොසි ටි යෙමි , ශ්‍රී ති නොවී මි ;ඔබගේ හස් තය නි සාමම සි ටි යෙමි ;මක් නි සාද,ඔබ මා උදහසි න් පි රවු සේ ක.මාගේ වේ දනාව නි රන් වන් නේ මක් නි සාද? සු ව නොවී මට අකැමැති , සු ව කළ නොහැකි මාගේ තු වාල මෙසේ වන් නේ මක් නි සාද? ඔබ මට සමි පූ ර්ණයෙන් ම බොරු කාරයෙකු මෙන් අසාර්ථක වන ජලධාරා මෙන් ද වන් නෙහි ද? එබැවි න් ස් වාමි න් වහන් සේ මෙසේ වදාරන සේ ක: නු ඔ ආපසු හැරෙත් නේ නමි ,මම නු ඔ නැවත ගෙන එන් නෙමි , නු මා ඉදි රි යෙහි සි ටි න් නෙහි ය; නු ඔ නි න් දි තයෙන් අගනා දේ වෙන් කර ගත් නු ඔ මාගේ මු බය මෙන් වන් නෙහි ය; ඔවු න් නු ඔ වෙන ආපසු හැරෙනු ඇත, න නු ඔ ඔවු න් වෙන ආපසු හැරෙත් නට නොකළ යු තු ය. මම මේ ජනතාවට නු ඔ වටකරන ලද පි න් තල පවු රක් මෙන් කරන් නෙමි ; ඔවු න් නු ඔට වි රු ද් ධව සට ඇත, එහෙත් ඔවු න් නු ඔ ජය නොගනු ඇත; මක් නි සාද, නු ඔ ගළවා ගැනී මටත් : මු දාහැරී මටත් මම නු ඔ සමඟ සි ටි මි , යයි ස් වාමි න් වහන් සේ වදාරන සේ ක දු ෂ් ටයන් ගේ අති න් ගළවා ගන් නෙමි , භයානකයන් ගේ අති න් නු ඔ මු දවා යෙරෙමි යා 15:15-21.

එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතිය යනු "මනක තබාගැනීමේ" සංකේතය සලකුණු වන ස්ථානයයි. සැමවිටම මනක තබාගත යුතු සබන්දිතය අවසාන පරීක්ෂණ කරුණ බවට පත්වන්නේ එහිදීය. අමනක කරනු ලැබූ තීර්ථි වේශයාව මනක් කරනු ලබන්නේද එහිදීය. දෙවියන් වහන්සේ බබිලෝනියේ පාප මනක තබාගෙන ඇයට ද්විගුණ විනිශ්චය දෙනු ලබන්නේද එහිදීය.

කථනය පිහිටා ඇති මාර්ගලකුණ නම් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතියය; මන්ද එහිදී භූමියෙහි මෘගයා මකරාක් මෙන් "කථා කරයි." එම මාර්ගලකුණේදීම බාලාමිගේ අනාවැකි-පේළියේ ගඬයා "කථා කරයි." යොහන් බජ්නිස්ත උපන් කල, දේවීය ලෙස කථා කිරීමෙන් වැළැක්වූ ඔහුගේ පියා වන සකාරියා "කථා කරයි."

අටවන දින ඔව්හු දරුවා සුන්නන් කිරීමට පැමිණියෝය; ඔව්හු ඔහුගේ පියාගේ නාමයෙන් ඔහුට සකාරියා යයි නම තැබීමට කැමති වූහ. එවිට ඔහුගේ මව උත්තර දෙමින්, "එසේ නොවේ; ඔහු යොහන් යයි හැඳින්විය යුතුය" යයි කීවාය. ඔව්හු ඇයට, "ඔබගේ ඥාතිවරුන් අතර මේ නාමයෙන් හැඳින්වනු ලබන කිසිවෙක් නැත" යයි කීහ. එවිට ඔව්හු ඔහුගේ පියා වෙත සංඥා කරමින්, දරුවාට කුමන නාමයක් තැබීමට ඔහු කැමතිදැයි විමසූහ. එවිට ඔහු ලියන පුවරුවක් ඉල්ලාගෙන, "ඔහුගේ නාමය යොහන්ය" යයි ලියා දැක්වීය. එවිට සියල්ලෝම විස්මයට පත් වූහ. එකෙණෙහිම ඔහුගේ මුඛය විවෘත විය, ඔහුගේ දිව ලිහිල් කරන ලදී, ඔහු කතා කොට දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කළේය. ලූක් 1:59-64.

ඇමරි කා එක් සත් ජනපදයේ ඉරි දා නී ති ය පැමි ණෙන වි ට පාප් පදවි යේ මාරාන් තු වාලය සු ව කරනු ලැබේ ; එවි ට ඇය සන් වරු න් ගෙන් ඇති අටවන රාජ්‍ය ය බවට පත් වෙයි ; එය සි දු වන් නේ , ජනාධි පති ඩොනල් ඩ් ට් මි ෂ් සන් වරු න් ගෙන් ජනාධි පති වන ඇමරි කා එක් සත් ජනපදය සමඟය. එම එකම කාලබි දු වේ දී එකලක් හතළි ස් හතරදහස කොඩි යක් ලෙස උසස් කරනු ලබති . එකලක් ෂ හතළි ස් හතර

සත් වරු න් ගෙන් ඇති අවනසභාවය. ඉරි දා නී ති යේ දී අංක අට සලකුණු කර
යොහන් සු න් නත් කරනු ලැබූ වේ ද අවන දවසේ දී ය, සකර් යාස් කලා කළේ ද එ
සකර් යාස් යන නාමයේ අර්ථය දෙව් යන් "සි හි කළේ ය" යන් නයි . ඉරි දා නී ති
කළ යුතු " සැබෑ සබතේ ව්‍යාප්ත අනු රු වය. ඉරි දා නී ති යේ දී ටයර් ගේ වේ ග්‍රහ
ලබයි ." දෙව් යන් බබි ලෝති යේ පාප "සි හි කරගෙන," ඇගේ වි ති ය් වය දෙගුණ
කාලය වන් තේ ඉරි දා නී ති යේ දී මය.

යෙරෙමියා නියෝජනය කරන්නේ පළමු බලාපොරොත්තු කඩවීම අත්දුටු, ප්‍රමාද වන
දර්ශනය බලා සිටින අයයි. ඔහු නියෝජනය කරන්නේ, නියමිත කාලයේදී දර්ශනය
කලා කර බොරු නොකියන විට, දෙවියන්වහන්සේගේ මුඛය බවට පත්වන
විශ්වාසවන්තයන්ය. නියමිත කාලයේදී කලා කරන එම දර්ශනයට පෙර, රජවරු
දෙදෙනෙකු එක් මේසයක එකිනෙකාට බොරු කියන සිද්ධියක් පවතී. එම සිද්ධිය ඉරිදා
නීතියට පෙර සිදුවන බැවින්, එය පානියුම්හි ඉතිහාසය තුළ, දහතුන සිට පහළොව
දක්වා පදවල දක්වා ඇති පරිදි, "ජනතාවගේ කොල්ලකරුවන්" "දර්ශනය" පිහිටුවන
එම කාල පරාසය තුළම සිදුවේ.

ඒ කාලවලදී දකුණේ රජුට විරුද්ධව බොහෝ දෙනෙක් නැඟී සිටින්නෝය; තවද
දර්ශනය පිහිටුවන පිණිස ඔබේ ජනතාවගෙන් කොල්ලකාරයෝද තමන් උසස්
කරගන්නෝය; එහෙත් ඔවුන් වැටෙන්නෝය. දානියෙල් 11:14.

"කොල්ලකාරයෝ" යනු රෝමයයි; අවසාන දිනවල රෝමය යනු කතෝලිකත්වයයි.
පෝප්වරයා දර්ශනය ස්ථාපිත කරයි; ඔහු එසේ කරන්නේ ඉරිදා නීතියට තරමක් පෙර
කාලපරිච්ඡේදයේය. ඔහු එසේ කරන්නේ ට්‍රම්ප් ප්‍රටින්ට වඩා ජය ලබන පානියම්
සටනෙහි මැදිහත් වීමෙනි. එම සටන ක්‍රි.පූ. 200දී සිදු විය; එය අනාගතවාදී ඉතිහාසයට
පූජක රෝමය ඇතුළත් වූ එම වසරමය. මහා පොම්පේයුස් ක්‍රි.පූ. 63දී යෙරුසලම
ජයගත්තේය. මෙම සිද්ධිය ඔහු නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ කළ යුධ ව්‍යාපාරය අතරතුර
සිදු විය; එවිට ඔහු හස්මෝනීය සහෝදරයන් වූ හයිර්කානස් II හා අරිස්ටෝබුලස් II
අතර සිවිල් යුද්ධයකට මැදිහත් විය. පොම්පේයුස් හයිර්කානස් II ගේ පැත්ත ගෙන,
යෙරුසලම වටලමින්, අවසානයේ මාස තුනක වටලීමකින් පසු නගරය අල්ලාගත්තේය.
මෙය යුදයාගේ ස්වාධීනත්වයේ අවසානයත්, ප්‍රදේශය මත රෝම පාලනයේ
ආරම්භයත් සලකුණු කළේය; පසුව එය රෝම පාලනය යටතේ පළාතක් බවට පත්වනු
ඇත.

ඉරිදා නීතියට පෙර, පානියුම් යුද්ධය සමඟ සම්බන්ධ වූ ඉතිහාසයට පාප්තුමා මැදිහත්
වෙයි. ඔහු දේවවාක්‍යමය ඉතිහාසයට ඇතුළුවන කල, ඔහුගේ ප්‍රකාශනය දර්ශනය
ස්ථාපිත කරයි; එනම් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතියේ "නියමිත කාලයේ"
තවමත් "කලා" කරන දර්ශනයයි. ප්‍රමාද වූ "දර්ශනය" යනු දස කතෘත්වයේ උපමාවේ
ප්‍රමාද කාලයේ ආරම්භය සලකුණු කළ අසාර්ථක අනාවැකියයි. එය එළිදරව් පොතේ
දහහතරවන පරිච්ඡේදයේ දූතයන් තිදෙනා අතර දෙවන දූතයාගේ පැමිණීමද සලකුණු
කළේය. එය, ප්‍රමාද වූ නමුත්, එහි ඉටුවීම සඳහා "බලා සිටීමට" දිරිගැන්වීමක් සමඟින්,
බලාසිටීමේ කාල පරිච්ඡේදයක් ආරම්භ කළ අසාර්ථක අනාවැකියකි.

මි ලරයි ටි ඉති හාසයේ ප්‍ර මාද කාලය 1844 අගෝස්තු 12 වැනි දා සි ට 17 වැනි දා දක්වා
පැවති එක් සි ටර් කඳවුරු ෫ ස් වී මේ දී අවසන් වී ය. අසාර්ථක වූ අනාවැකි

වූ බලාපොරොත්තු තු බි දෙවැනි මක් , කතෘ ආවත් ගේ වර් ග දෙකක වර් තය අවසාන කි
 නි යම් තවු බලාසි ටි මේ කාලපරි චි ඡේ දයක් ආරම් භ කරමි න් , පෙර අසාර් ඵක
 අනාවැකි ය පි ලි බෙ පැහැදි ලි කි රි මෙන් අනතු රු ව පැමි ණ යේ ය. එක් සි ටර්
 පැහැදි ලි කි රි ම, දර් ගනය සම් පූ ර් ණ වන වි ට එයට අදාළ වි ස් තර හඳු නා දෙයි . එ
 ලක් ඡණම, ක්‍රි ස් තු ස් වහන් සේ තම ගෝලයන් ව කෙසරි යා පි ලි ඡ් පි යට ගෙන
 අවස් ථාවේ , මනෙව් පොතේ දහසයවන පරි චි ඡේ දයේ ද දැකි ය හැක. එම ස් ථානයෙ
 ඉදි රි යට ක්‍රි ස් තු ස් වහන් සේ කු රු සි යේ දී සි දු වී මට යන දේ පි ලි බෙව ම
 උගන් වනු ලැබූ සේ ක.

එතැන් පටන් සේසුස් තම ගෝලයන්ට තමන් යෙරුසලමට යා යුතු බවත්,
 ප්‍රාචීනයන්ගෙන්ද ප්‍රධාන පූජකයන්ගෙන්ද ලේඛකයන්ගෙන්ද බොහෝ දුක් විදිය
 යුතු බවත්, මරණයට පත්කරනු ලබන බවත්, තුන්වැනි දින නැවත උත්ථාන කරනු
 ලබන බවත් පෙන්වා දීමට ආරම්භ කළ සේක. මනෙව් 16:21.

දැන් උපුටා දක්වන ලද එම පදය පිහිටා ඇත්තේ, ජීවමාන දෙවියන්වහන්සේගේ
 පුත්‍රයාණන් වූ ක්‍රිස්තුස් ලෙස සේසුස්වහන්සේ හඳුනාගැනීමේදී ජේනුස්
 ශුද්ධාත්මයාණන් විසින් මඟපෙන්වනු ලැබූ බව සේසුස්වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කිරීමත්,
 අනතුරුව ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ පැමිණෙන කුරුසිය පිළිබඳව ඔවුන්ට උගන්වන්නට
 ආරම්භ කළ විට ජේනුස් එම පණිවුඩයට විරුද්ධ වූ නිසා ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ ජේනුස්ට
 "සාතන්" යැයි කීවද යන මේ දෙක අතරය. දර්ශනය ස්ථාපිත කරනු ලබන කල
 මුද්‍රාවලින් විවෘත වන පණිවුඩය, ජේනුස් විසින් දෙපක්ෂයෙන්ම නියෝජනය කරනු
 ලබන නමස්කාරක කණ්ඩායම් දෙකක් උපදවයි.

කේසරියා පිලිප්පි යනු පානියම් වන අතර, ඒ දෙකම ක්‍රිස්තුස්ගේ රේඛාවේ කුරුසියේ
 නියමිත කාලයටත්, මිලරයිට් ඉතිහාසයේ 1844 ඔක්තෝබර් 22 දිනටත්, අද දින ඉරිදා
 නීතියටත් මඟ පෙන්වයි. පානියම්, කේසරියා පිලිප්පි සහ එක්සිටර් කඳවුරු රැස්වීම
 යන සියල්ල එකම අනාවැකිමය මාර්ගසලකුණ වේ. පාප්තුමා කථානායක විස්තරයට
 හඳුන්වා දීමෙන් දර්ශනය ස්ථාපිත වන්නේ මෙම මාර්ගසලකුණේදීය. දර්ශනයේ
 ස්ථාපිත වීම නියමිත කාලයට පෙර සිදුවේ; මක්නිසාද කේසරියා පිලිප්පි කුරුසියට
 පෙර වූ බැවින්, එක්සිටර් කඳවුරු රැස්වීම 1844 ඔක්තෝබර් 22 ට පෙර වූ බැවින්, සහ
 ක්‍රි.පූ. 200 හි පානියම්, ක්‍රි.පූ. 63 හි පොම්පේ යෙරුසලම ජයගත් දිනට පෙර වූ බැවිනි.
 ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතියට පෙර යම් කාලයකදී, තීර්ගේ වේශ්‍යාව වන
 පාප්තුමා අනාවැකිමය ඉතිහාසයට ප්‍රකාශමය ලෙස ඇතුළුවනු ඇත. එසේ කළ විට
 දර්ශනය ස්ථාපිත වේ.

දර්ශනය එකොළොස්වන පරිච්ඡේදයේ තුන්වන ප්‍රතිනිධි යුද්ධය තුළ ස්ථාපිත කර
 ඇත. පළමු ප්‍රතිනිධි යුද්ධය අවසාන ප්‍රතිනිධි යුද්ධය නිදර්ශනය කරන බැවින්, අවසාන
 ප්‍රතිනිධි යුද්ධයද පළමු යුද්ධයට සමාන අනාවැකිමය ලක්ෂණ අල්ලාගෙන සිටිනු ඇත.
 "සමූහයේ ආණ්ඩුකාරයා" යන අර්ථය දක්වන Vladimir යන නාමයෙන් නිරූපිත
 දකුණේ රජු, පාප්වරයා සහ එක්සත් ජනපදයේ ජනාධිපතිවරයා අතර ඇති
 සන්ධානයක් මගින් ගසාගෙන යනු ලබයි. අවසාන පාප්වරයා, එළිදරව්ව දහහත්වන
 පරිච්ඡේදයේ ඉටු වීම අනුව, සත්වේනියන්ගෙන් වූ අටවේනියා වනු ඇත; අවසාන
 ජනාධිපතිවරයාද සත්වේනියන්ගෙන් වූ අටවේනියා වනු ඇත; එසේම එකලක්ෂ
 හතළිස් හතර දහසගේ ධජයද එසේම වනු ඇත.

ආරම්භයේදී පාප්වරයා සහ ජනාධිපතිවරයා අතර වූ සම්බන්ධතාවය "රහස් සන්ධානයක්" වූ අතර, අටවන සහ අවසාන ජනාධිපතිවරයාගේ පාප්වරයා සමඟ ඇති සන්ධානයද "රහස්" වන්නේය; මන්ද මෙම අවධියේදී තීර්ථි වේශයාව දුරදර්ශනමය අර්ථයෙන් "අමතක කරනු" ලබන බැවිනි. ඊගන් සහ පාප් ජෝන් පෝල් II අතර තිබූ සන්ධානය රහස්මය වූ නමුත්, ඒ සමගම පාප්වරයා පොළොවේ වඩාත්ම හඳුනාගත හැකි මුහුණුවර බවට පත්විය. පොළොවේ සියලු රජවරුන් සමඟ වේශයාවාරය කරන තීර්ථි වේශයාව සම්බන්ධයෙන් "අමතක කරනු" ලබන්නේ, ඇගේ සියලු පාප එක් කැරැල්ලේ කාණ්ඩයකට එකතු කරන පැපසියේ විශේෂ ලක්ෂණයකි. එම ලක්ෂණය නම්, කතෝලික සභාව "අභ්‍රාන්තභාවය" සඳහා කරන ප්‍රකාශයයි. මෙම සත්‍යය දැකගැනීම ඉතා වැදගත් බැවින්, මම දැන් මෙම ලිපිය සහෝදර් වයිට්ට්ගේ එක් පරිච්ඡේදයකින් අවසන් කරමි. අපි මිළඟ ලිපියේ මෙම කරුණු තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙනයන්නෙමු; එහෙත් ඔබ The Great Controversy හි පහත පරිච්ඡේදය කියවන විට, ටුම්ප්ගේ කැබිනට් සාමාජිකයන්ගෙන් සෑහෙන තරමක්ම රෝමානු කතෝලිකයන් වන බවත්, ඒ සමඟ පෙන්නුම්කොස්තවාදයේ මිශ්‍රණයක් සහ මෑතකදී බයිබලීය දුරදර්ශනයේ විරුද්ධ-ක්‍රිස්තුස් සඳහා පොදු යාවැස්සා කිරීමට කැඳවූ භ්‍රාන්තිකයින් ග්‍රැහැම්ගේ නිතර පවතින බලපෑමක්ද ඇති බවත් මතක තබාගන්න.

"අන්තර්කරණයේ නිදහසට තර්ජනය"

"පසුගිය වර්ෂයන්හි පැවති තත්ත්වයට වඩා දැන් රෝමානු ආගමිකත්වය ප්‍රොටෙස්ටන්තයන් විසින් බොහෝ වැඩි ප්‍රසාදයකින් සලකනු ලැබේ. කතෝලිකත්වය ප්‍රබල ආධිපත්‍යයේ නොසිටින, සහ බලපෑම ලබාගැනීම සඳහා පාප්වාදීන් සමභිදායක මාර්ගයක් අනුගමනය කරමින් සිටින ඒ රටවල, ප්‍රතිසංස්කරණයට ලක්වූ සභාවන් පාප්වාදී ධුරාවලියෙන් වෙන්කරන ධර්මෝපදේශයන් සම්බන්ධයෙන් වැඩිවෙන උදාසීනභාවයක් පවතී; අත්‍යවශ්‍ය කරුණු පිළිබඳව අප අතර අතීතයේ සිතූ තරම් විශාල වෙනසක් නොමැති බවත්, අපගේ පාර්ශ්වයෙන් සුළු අනුමැතියක් පමණක් දුන් කල රෝමය සමඟ වඩා හොඳ අවබෝධයකට අප පැමිණෙමු ඇති බවත් යන අදහස ක්‍රමයෙන් ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී. යම් කාලයකදී, ඉතා මිල අධික ලෙස අත්පත් කරගත් අන්තර්ආත්මයේ නිදහසට ප්‍රොටෙස්ටන්තයන් මහත් වටිනාකමක් දුන්හ. ඔවුහු තම දරුවන්ට පාප්වාදය පිළිකුල් කිරීමට උගන්වා, රෝමය සමඟ සාමග්‍රතාව සෙවීම දෙවියන් වහන්සේට අවිශ්වාසී වීමක් ලෙස සලකා සිටියහ. එහෙත් දැන් ප්‍රකාශ කරනු ලබන අදහස් කොතරම් විශාල වශයෙන් වෙනස් වී ඇත්ද!"

පාප්මහමය ආරක්ෂා කරන්නෝ, සභාවට අපහාස කර ඇතැයි ප්‍රකාශ කරති; ප්‍රොටෙස්ටන්තු ලෝකයද එම ප්‍රකාශය පිළිගැනීමට නැඹුරුය. අදුරකම හා අවිද්‍යාවෙහි ශතවර්ෂයන් තුළ ඇයගේ ආධිපත්‍යය ලකුණු කළ පිළිකුල්කාරී ක්‍රියාවන් හා විනිච්ඡාරී ව්‍යාප්තාවයන් අනුව අද දින සභාව විනිශ්චය කිරීම අසාධාරණයැයි බොහෝදෙනා අවධාරණය කරති. ඒ කාලයන්හි බර්බරන්වයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇයගේ භයානක කාරත්වය සමාව දී, නවීන ශිෂ්ටාචාරයේ බලපෑම ඇයගේ හැඟීම් වෙනස් කර ඇතැයි පවසති.

"මේ උඩඟු බලය වි සි න් අටසි ය වසරක් පු රා ඉදි රි පත් කරන ලද අභු ආන් තහ ප්‍ර කාශය මේ පු ද් ගලයන් අමතක කර ති බේ ද? එය අත් හැර දැමී මෙන් බොහෝ දු රි න් , දහනවවන ශතවර්ෂයේ දී එම ප්‍ර කාශය පෙර කවරදාකටත් වඩා දැඩි

ස්ථිර භාවයෙන් තහවුරු කරන ලදී. රෝමය 'සභාවකී සිද්ධාන්තය' නැත; තවද ශුද්ධ ලියවිල්ල අනුව, එයකී සිද්ධාන්තයෙන් තේදනැත' (John L. von Mosheim, Institutes of Ecclesiastical History, book 3, century II, part 2, chapter 2, section 9, note 17) යයි ප්‍රකාශ කරන බවින්, අතීත යුගවලදී ඇයගේ ක්‍රියාමාර්ගය පාලනය කළ මුලධර්ම ඇය කෙසේ අත්හරින්නට පුළුවන් වන්නේද?"

"පාප්තුමාගේ සභාව තම අභ්‍යන්තර භාවය පිළිබඳ තම ධාරි කිසිදා අත්හරිනු නොලබනු ඇත. ඇයගේ මතවාදයන් ප්‍රතික්ෂේප කරන අය පීඩනයට ලක් කිරීමේදී ඇය කළ සියල්ලම නිවැරදියැයි ඇය සලකන්නීය; අවස්ථාව ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවහොත්, ඇය යළිත් එම ක්‍රියාමාර්ග සිදු නොකරන්නීයද? දැන් ලෞකික ආණ්ඩු විසින් පනවා ඇති අවහිරතා ඉවත් කර, රෝමය ඇයගේ පෙර පවති බලයට යළි පිහිටුවනු ලැබුවහොත්, ඉක්මනින්ම ඇයගේ දුෂ්ට ඒකාධිපත්‍යය හා පීඩනය නැවත ප්‍රබෝධයට පත් වනු ඇත."

"ප්‍රසිද්ධ ලේඛකයෙක් අන්තර්ඥාන නිදහස සම්බන්ධයෙන් පාප්වර්ගයට පූජක පංතිපතිත්වයේ ආකල්පය පිළිබඳව, එහි ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක වීමෙන් විශේෂයෙන් එක්සත් ජනපදයට තර්ජනය කරන අන්තරායන් පිළිබඳව මෙසේ කියයි: 'එක්සත් ජනපදයේ රෝමානු කතෝලිකත්වය පිළිබඳ කිසියම් භීතියක් මහත්‍යාකාරී අසහනයකට හෝ ළමාසහජ මෝඩකමකට අනුයුක්ත කිරීමට ප්‍රවණ අය බොහෝදෙනෙක් වෙති. එබඳු අය රෝමානුවාදයේ ස්වභාවයෙහි හා ආකල්පයෙහි අපගේ නිදහස් ආයතනවලට විරුද්ධ කිසිවක් නොදකිති; නැතහොත් එහි වර්ධනයෙහි කිසිදු අශුභ ලකුණක් නොපෙන්වේ. එබැවින්, පළමුව අපගේ රාජ්‍ය පාලන ක්‍රමයේ මූලික ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් කතෝලික සභාවේ ඒවා සමඟ සසදා බලමු.'"

"එක්සත් ජනපදයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අන්තර්ගතයේ නිදහස සහතික කරයි. එයට වඩා ප්‍රියවත් හෝ මූලික වූ දෙයක් නැත. පියුස් IX පාප්තුමා 1854 අගෝස්තු 15 දිනැති තම චක්‍රීය ලිපියේ මෙසේ පැවසීය: 'අන්තර්ගතයේ නිදහස ආරක්ෂා කිරීමට උදෙසා ඉදිරිපත් කරන විකාර සහ හ්‍රාන්තිමය ප්‍රබන්ධ හෝ උමතු කථන අනිශ්චය විෂබීජමය දෝෂයකි—අන් සියල්ලට වඩා රාජ්‍යයක් තුළ බිය විය යුතු මාරක වසංගතයකි.' එම පාප්තුමාම, 1864 දෙසැම්බර් 8 දිනැති තම චක්‍රීය ලිපියෙහි, 'අන්තර්ගතයේ නිදහසත් ආගමික නමස්කාරයේ නිදහසත් ප්‍රකාශ කරන අය' ද, එසේම 'සභාවට බලය යෙදවිය නොහැකි බව තහවුරු කරන සියලු දෙනා' ද ශාපිත කළේය."

"එක්සත් ජනපදයේ රෝමයේ විශේෂ ස්වරූපය හෘදය-පරිවර්තනයක් අර්ථවත් නොකරයි. ඇය බලරහිත වන නැත ඉවසීම පෙන්වයි. බිෂොප් ඔ'කොනර් මෙසේ පවසයි: 'කතෝලික ලෝකයට අනතුරක් නොමැතිව ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ දෙය ක්‍රියාවට නංවිය හැකි වන තෙක් ආගමික නිදහස හුදෙක් ඉවසා දරනු ලැබේ.'... ශාන්ත ලූයිස්හි ආර්ච්බිෂොප්වරයා වරක් මෙසේ පැවසීය: 'විධර්මය සහ අවිශ්වාසය අපරාධයන් වේ; එසේම ක්‍රිස්තියානි රටවල—උදාහරණයක් වශයෙන් ඉතාලිය සහ ස්පාඤ්ඤයෙහි—සියලු ජනතාව කතෝලිකයන් වන අතර, කතෝලික ආගම දේශයේ නීතියේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන නැති, ඒවා අනෙකුත් අපරාධ මෙන් දඬුවම් කරනු ලැබේ.'..."

“කතෝලි ක සභාවේ සෑම කාදි නාලවරයෙකු ම, අගරදගු රු වරයෙකු ම, සහ දේ වගු රු වරයෙකු ම පාප් තු මාට භක්ති -විශ්වාසයේ දි වූ රු මක් දෙයි ; ඒ සඳහන් වන ඇතුළත් වේ : ‘අපගේ සඳහන් කළ ස්වාමීන් වහන්සේට (පාප් තු හෝ ඔහුගේ ඉහත සඳහන් අනුක්‍රමිකයන්ට විරුද්ධව විධර්මිකයන් , සහ කැරළි කරු වන් , මාගේ උපරි ම ශක්ති යෙන් මම පීඩනය කරනු න් ප්‍රති දක්වනු න් වන් නෙමි .’—Josiah Strong, Our Country, ch. 5, pars. 2–4.”

රෝම කතෝලික සභා-සංඝයෝ සැබෑ ක්‍රිස්තියානීන් සිටින බව සත්‍යයකි. එම සභාව තුළ දහස් ගණනක් තමන්ට ඇති ශ්‍රේෂ්ඨතම ආලෝකය අනුව දෙවියන්වහන්සේට සේවය කරති. ඔවුන්ට උන්වහන්සේගේ වචනයට ප්‍රවේශ වීමට අවසර නොලැබෙන බවින්, ඔවුහු සත්‍යය හඳුනා නොගනිති. ජීවමාන හෘදයාංගම සේවාවක් සහ හුදෙක් බාහිර ආකාර හා චාරිත්‍රවල පමණක් වූ චක්‍රයක් අතර ඇති විරුද්ධතාව ඔවුන් කිසිදා දැක නැත. මෝහජනක හා සතුටුදායක නොවන විශ්වාසයක පුහුණුකරනු ලැබ සිටින මේ ආත්මයන් දෙස දෙවියන්වහන්සේ කරුණාබර මෘදුභාවයෙන් බලන සේක. ඔවුන් වටකරගෙන ඇති ඝන අන්ධකාරය තුළට ආලෝක කිරණ ඇතුළු වීමට උන්වහන්සේ සැලැස්වන්නේ ය. යේසුස්වහන්සේ තුළ ඇති පරිදි වූ සත්‍යය උන්වහන්සේ ඔවුන්ට ප්‍රකාශ කරන සේක, තවද බොහෝ දෙනෙක් තවමත් උන්වහන්සේගේ ජනතාව සමඟ තම ස්ථානය ගන්නෝ ය.

“එහෙත් පද්ධතියක් වශයෙන් රෝමානුවාදය, ඇගේ ඉතිහාසයේ පෙර කිසිදු කාලයක තිබූ තරම්ම, අදද ක්‍රිස්තුස්ගේ සුභාරංචිය සමඟ කිසිසේත්ම සංගත නොවේ. ප්‍රොටස්ටන්ට් සභාවන් මහත් අන්ධකාරයක පවතී; එසේ නොවුවා නම් ඔවුන් කාලයේ ලකුණු හඳුනාගන්නාහ. රෝමානු සභාව සිය සැලසුම්වලත් ක්‍රියාකාරී ක්‍රමවලත් දුරදිග පැතිර යන ස්වභාවයක් දරයි. ලෝකය මත නැවත පාලනය අත්පත් කරගැනීමටත්, පීඩනය නැවත පිහිටුවීමටත්, ප්‍රොටස්ටන්ට්වාදය කළ සියල්ල අහෝසි කිරීමටත්, තදබල හා අධිෂ්ඨානවත් ගැටුමක් සඳහා සූදානම් වන අතරතුර, ඇය තම බලපෑම විහිදුවා ඇගේ බලය වැඩි කරගැනීම සඳහා සෑම උපක්‍රමයක්ම යොදා ගනිමින් සිටී. කතෝලිකවාදය සෑම පැත්තකින්ම බලය අත්පත් කරගනිමින් සිටී. ප්‍රොටස්ටන්ට් රටවල ඇගේ සහාගෘහ සහ ප්‍රාර්ථනාශාලා වැඩිවෙමින් පවතින සංඛ්‍යාව බලන්න. ඇමරිකාවේ ඇගේ විද්‍යාල හා ධර්මශාස්ත්‍ර අධ්‍යයන ආයතන, ප්‍රොටස්ටන්ට්වරුන් විසින් මෙතරම් විශාල වශයෙන් අනුග්‍රහය ලබන ඒවාගේ ජනප්‍රියත්වය බලන්න. එංගලන්තයේ චාරිත්‍රවාදයේ වර්ධනයත් කතෝලිකයන්ගේ පාර්ශ්වයට නිතර සිදුවන හැරී යෑමත් බලන්න. ශුද්ධ සුභාරංචියේ නිර්මල මූලධර්ම අගය කරන සියලු දෙනාගේ චින්තාව මේ කරුණු අවදි කළ යුතුය.”

“ප්‍රොටස්ටන්ට්වරුන් පාප්වාදී ක්‍රමය සමඟ අතපෙවීම් කරමින් එයට අනුග්‍රහය දක්වා ඇත; ඔවුහු පාප්වාදීන්ම දැක පුදුමයට පත්ව, තේරුම්ගැනීමටද අසමත් වන තරම් සම්මුති හා ඉඩහැරීම් සිදුකර ඇත. මනුෂ්‍යයෝ රෝමානු ආගමවාදයේ සැබෑ ස්වභාවයත්, ඇයගේ ප්‍රභූත්වයෙන් බියවිය යුතු අන්තරායත් නොදැක සිටීමට තම ඇස් වසාගෙන සිටිති. සිවිල් සහ ආගමික නිදහසට එරෙහි වූ මේ අනිශ්ඨිත් අන්තරායකර සතුරාගේ අග්‍රගාමී පියවරයන්ට ප්‍රතිරෝධය දක්වන පිණිස ජනතාව අවදි කළ යුතුය.”

"බොහෝ ප්‍රේෂකයන් විවර කතෝලික ආගම ආකර්ෂණය නොවන බවත්, නමස්කාරය නිර්ජීව හා අර්ථශූන්‍ය වාර්තා වල නැවත නැවත සිදු වන වටයක් බව සිතති. මෙහි දී ඔවුහු වැරදෙති. රෝමානු කතෝලිකවාදය වංචාව මත පදනම් වී තිබූ ණද, එය රළු හා අසමත් වංචාකාර ප්‍රයෝගයක් නොවේ. රෝමානු සභාවේ ආගමික සේවාව අතිශයින් ම බලගත් වන වාර්තා මය සැකැස්මකි. එහි විහිටුම්ප්‍රදර්ශනයන්, ගාම්භීර ආචාරවත්, ජනතාවගේ ඉන්ද්‍රියයන් මෝහනය කර, විචාරබුද්ධියෙහි ද්විතීයික ඒකබව ද්විතීයික දහඩනිය ගබ්බ දකරයි. ඇස මෝහනයට පත් වෙයි. විශිෂ්ට දේවස්ථාන, ගාම්භීර පෙරහැරවල්, රත් පූජාසන, මැණික් අලංකාර ශුද්ධස්ථාන, තෝරාගත් විත්‍ර හා අතිසුක්ෂ්ම මුර්ති කලා රූ පමණක් ආදරයට ආයාචනා කරයි. කතද ඒසේ ම වගී කෘත වේ. සංගීතය අසමසමය. ඇගේ මහත් කතෙදුරු වල උසගුම් බ්‍රහ්මයන් හා තීරු පෙළ මැද පෙළ ඔස්සේ ප්‍රතිධ්වනි ඉහළ නැඟෙන විට, ගැඹුරු නාදයෙන් යුත් ඔර්ගනයේ සම්පත් නාද බොහෝ හඬවල රසවත් සුරලිය සමඟ මිශ්‍ර වී මමසතුළු භයගෞරවය හා භක්තිය භාවය උද්දී පනය නොකර හැර නොයයි."

"පාපයෙන් රෝගාතුර වූ ආත්මයේ ආකාංක්ෂාවන් පමණක් උපහාසයට ලක් කරන මේ බාහිර අලංකාරය, ආචාරිකාව හා උත්සවවාරය, අභ්‍යන්තර දූෂිතභාවයට සාක්ෂියකි. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ආගමට එය ප්‍රශංසනීය කරවීම පිණිස එවැනි ආකර්ෂණ අවශ්‍ය නොවේ. කුරුසියෙන් බැබළෙන ආලෝකයේදී, සැබෑ ක්‍රිස්තියානිතාව එතරම් පවිත්‍ර හා මනෝහරව පෙනෙන බැවින් කිසිම බාහිර සැරසිල්ලකට එහි සැබෑ වටිනාකම වැඩි කළ නොහැක. එය ශුද්ධකමේ සුන්දරත්වය, දෙවියන්වහන්සේ අගය කරන මෘදු හා නිශ්ශබ්ද ආත්මය වේ."

"ලිවීමේ ශෛලියේ දිලිසීම අනිවාර්යයෙන්ම පවිත්‍ර වූ, උසස් චිත්තනයේ සලකුණක් නොවේ. කලාවේ උසස් සංකල්ප, රසබුද්ධියේ සුක්ෂ්ම පිරිපහදුභාවය, බොහෝ විට භූමිකා සහ ඉන්ද්‍රියසුබාශිත මනස්වල පවතී. මනුෂ්‍යයන් ආත්මයේ අත්‍යවශ්‍යතා අමතක කිරීමටත්, අනාගත, අමරණීය ජීවිතය කෙරෙහි දෘෂ්ටිය නැති කරගැනීමටත්, තමන්ගේ අසීමිත උපකාරකයාගෙන් හැරී යාමටත්, මේ ලෝකය සඳහා පමණක් ජීවත් වීමටත් ඔවුන් බොහෝ විට සාත්‍ය විසින් යොදාගනු ලබයි."

"බාහිර ආචාර විධිවලින් සමන්විත ආගමක් අලුත් නොකළ හදවතට ආකර්ෂණීය වේ. කතෝලික නමස්කාරයේ විභූතිය හා වාර්තාමය අලංකාරය බොහෝ දෙනෙකු රැවටවනු ලබන, මෝහනය කරන බලයක් දරයි; එවිට ඔවුහු රෝම සභාව ස්වර්ගයේ නියම ද්වාරයම ලෙස බැලීමට පැමිණෙති. සත්‍යයේ පදනම මත තම පාද ස්ථිරව රෝපණය කරගෙන, දෙවියන්වහන්සේගේ ආත්මයාණන් විසින් හදවත් අලුත් කරනු ලැබුවත් හැර, වෙන කිසිවෙකුත් ඇයගේ බලපෑමට එරෙහිව නොවැටෙති. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ පිළිබඳ අත්දැකීමමය දැනුමක් නොමැති දහස් ගණනක්, බලය නොමැති දේවභක්තික ආකාරයන් පිළිගැනීමට මෙහෙයවනු ලබති. එවන් ආගමක් වනාහි ජනප්‍රියයන් කැමති වන්නේ එයමය."

"පාප සමාව දී මට අයිති යක් ඇතැයි සභාව කරන ප්‍රකාශය රෝමානු කතෝලිකයාට පාප කිරීමට නිදහසක් ඇති බව හැඟවී මට නායකත්වය දෙයි; තවද, ඇයගේ සමාව නොලැබෙත් නම් පාපොච්චාරණ විධි විධානයද අයහපතට අවසර දී මක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. වැටුණු මනුෂ්‍යයෙකු ඉදිරියේ දණ ගසා, තම සිරහස් සිතුවිලි සහ කල්පනා පාපොච්චාරණයෙන් විවෘත කරන නැතැත් නා, තම

මනුෂ්‍යයන් වයඹ නිකර්මයක් නොමැතිව, තම ආත්මයේ සෑම දේ ම ප්‍රවණතාවක් ම පෙන්වන තම ජීවිතයේ පාපයන් පූජකයෙකුට, —වරදට ලක් වන, පාපවත් මරණයට පත් මනුෂ්‍යයෙකුට, සහ බොහෝවිට මත් පානයෙන් හා කාමවාරයෙන් දූෂිතව සිටින අයෙකුට, —විවෘත කිරීමෙන්, ඔහුගේ වර්තමාන මිනිසා පහළ යන අතර, ඒ හේතු වශයෙන් ඔහු අපවිත්‍ර කරනු ලබයි. පූජකයා දෙවියන් වහන්සේගේ නියෝජිතයෙකු සිටින බැවින්, දෙවියන් වහන්සේ පිළිබඳ ඔහුගේ සිත තුළ විල් ලද වැටුණු සමානත්වය දක්වා පහතට ඇද දමනු ලබයි. මනුෂ්‍යයාට මනුෂ්‍යයා වෙත කරන මෙම අවමන් කාරී පාපොච්චාරණය, ලෝකය අපවිත්‍ර කරමින් එය අවසානව නාශය සඳහා සූදානම් කරවන අයහපතෙන් බොහෝ කොටසක් ගලා ආරහස් උල්පතකි. එහෙත් ස්වයං-සන්තෘප්ති යටපු ය කරන තැනැත්තාට, දෙවියන් වහන්සේ ඉදි කරන ආත්මය විවෘත කරනවාට වඩා, තමා මෙන් ම මරණයට පත් වන මනුෂ්‍යයෙකු වෙත පාපොච්චාරණය කිරීම වඩා ප්‍රියජනකය. පාපය අත්හැර නවාට වඩා ප්‍රයයශ්විත්වයක් තිබීම මනුෂ්‍යයෙක් වභාවයට වඩා රුචික කරයි; ගෝණි ඇඳුම්, මෙහෙයුම්, පැළඳි, හා වේදනාකාරී දම් වැල් මගින් මාංසය පීඩා කිරීමට වඩා, මාංසික ආශා කුරුසි යට ඇණ ගැසීම දූෂිත කරයි. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ විශ්වාසයට නමනව දේහික සිත තිබීමෙන් තෙත් දරන් නට සූදානම් වන විශ්වාසය බරය."

"ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පළමු ආගමනයේ කාලයේ යුදෙව් සභාවත් රෝම සභාවත් අතර කැපී පෙනෙන සමානකමක් ඇත. යුදෙව්වෝ රහසින් දෙවියන් වහන්සේගේ ව්‍යවස්ථාවේ සෑම මූලධර්මයක්ම පාදක කරමින් සිටියද, පිටතට නම් එහි ආඥා පිළිපැදීමෙහි දැඩි වූහ; එයට අතිරේක නියෝග හා සම්ප්‍රදායන් බරක් ලෙස පටවා, කීකරුකම වේදනාකාරීව බරපතල කරමින් තිබුණහ. යුදෙව්වෝ ව්‍යවස්ථාවට ගෞරව කරන බව ප්‍රකාශ කළාක් මෙන්ම, රෝම කතෝලිකයෝද කුරුසියට ගෞරව කරන බව ප්‍රකාශ කරති. ඔවුහු ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ වේදනාවල සංකේතය උසස් කරති; එහෙත් තම ජීවිතයන් තුළ, එය නිරූපණය කරන උත්වහන්සේව ඔවුහු ප්‍රතික්ෂේප කරති."

"පැපියස් නවරු තම පල්ලි මතද, තම පූජාසන මතද, තම වස්ත්‍ර මතද කුරුසු තබති. සෑම තැනකම කුරුසුයේ ලාංඡනය දැකිය හැක. සෑම තැනකම එය බාහිර වශයෙන් ගෞරවයටත් උසස් කිරීමකටත් ලක් කරනු ලැබේ. එහෙත් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම්, අර්ථශාසන සම්ප්‍රදායන්ගේ ගොන්නක්ද, අසත්‍ය විවරණයන්ද, දැඩි බලකිරීම්ද යන ඒවා යට සැඟවී ඇත. උද්ධත යුදෙව්වන් පිළිබඳ ගැළවුම්කරුගේ වචන, රෝමානු කතෝලික සභාවේ නායකයන්ට තවත් වැඩි බලයෙන් අදාළ වෙයි: 'ඔවුහු බරබාරද, උසුලන්ට දුෂ්කරද වූ බර ගැටගසා මනුෂ්‍යයන්ගේ උරහිස් මත තබති; එහෙත් තම ඇඟිල්ලකින්වත් ඒවා සෙලවීමට කැමති නොවෙති.' මතෙව් 23:4. සද්බුද්ධියැති ආත්මයන්, අමනාප වූ දෙවියන් වහන්සේගේ කෝපයට භයව නිතර හීනියක තබා ඇත; ඒ අතර සභාවේ බොහෝ උසස් නිලධාරීහු ආඩම්බර සුවසම්පත් සහ භෝගාසක්ත සතුට අතර ජීවත් වෙති."

"රුප හා ශ්‍රේෂ්ඨත්වය වන්දනාව, ශුද්ධ ධර්මයන් අදහස ම සඳහා ආරාධනා කිරීම පාපී වරයා උසස් කිරීම යන මේ සියල්ල සත්‍යයන්ගේ උපක්‍රමයන් වන අතර, ජනතාවගේ සිත් දෙවියන්ගෙන් දුරස්ථ කරනු ලබන සේ ගේ පුත්‍රයාගෙන් දුරුවනට ඇදගැනීමට ඒවා යොදනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ විනාශය සිදු කරනු පිණිස සැලසුණු සොයාගත හැක්කේ එකම උත්වහන්සේ තුළින් පමණක් බැවින්, ඔවුන්ගේ අවධානය උත්වහන්සේගෙන් ඉවතට හරවා දැමීමට ඔහු උත්සාහ කරයි. 'මෙන් නොහොත්'

මහන් සි වී බර උසු ලන් නෝසි යල් ලෙනි , මාවෙන එන් න; මම ඔබට වී වේ කය දෙන් නෙමි ' යයි පැවසූ ඒ තැනැත් වහන් සේ වෙනු වට තැබී ය හැකි ඕනෑම වස් ත වෙන ඔහු ඔවු න් යොමු කරනු ඇත." මතෙව් 11:28.

"දෙවියන්වහන්සේගේ චරිතය, පාපයේ ස්වභාවය, සහ මහත් අරගලයේ සැබෑ ගැටලු වැරදි ලෙස නිරූපණය කිරීම සානන්ගේ නිරන්තර උත්සාහයයි. ඔහුගේ කපටිකම දේවිය ව්‍යවස්ථාවේ බැඳීම හීන කරමින් මිනිසුන්ට පාප කිරීමට අවසරයක් ලබා දෙයි. එම සමයේම, ඔවුන් දෙවියන්වහන්සේ පිළිබඳ අසත්‍ය ධාරණාවන් පෝෂණය කරගැනීමට ඔහු හේතු කරයි; එසේ ඔවුහු දෙවියන්වහන්සේට ප්‍රේමයෙන් නොව භයෙන් හා ද්වේශයෙන් සලකති. ඔහුගේම චරිතයට අයත් වන කාරත්වය මැවුම්කරුට ආරෝපණය කරනු ලබයි; එය ආගමික පද්ධතිවලට ඇතුළත් කරනු ලබන අතර නමස්කාර ආකාරවලින් ප්‍රකාශ කරනු ලබයි. මෙසේ මිනිසුන්ගේ මනස් අන්ධ කරනු ලබන අතර, දෙවියන්වහන්සේට විරුද්ධව යුද්ධ කිරීමට සානන් ඔවුන් තම නියෝජිතයන් ලෙස ආරක්ෂා කරගනියි. දේවිය ගුණාංග පිළිබඳ විකෘත වූ ධාරණාවන් මගින්, දෙවියන්වහන්සේගේ ප්‍රසන්නත්වය ලැබීමට මනුෂ්‍ය පූජා අත්‍යවශ්‍ය බව විශ්වාස කිරීමට ජාතින්ට මග පෙන්වනු ලැබීය; එසේම විවිධ රූපවත්වූ මූර්තිපූජාවේ ආකාර යටතේ භයානක කාරකම් සිදු කරනු ලැබ ඇත."

"රෝම කතෝලික සභාව, හීන ආගමිකත්වයේ ආකාර සහ ක්‍රිස්තියානිතාව එක්කරගනිමින්, හා හීන ආගමිකත්වය මෙන්ම දෙවියන්වහන්සේගේ චරිතය විකෘති ලෙස නිරූපණය කරමින්, ඊට කිසිසේත් අඩු නොවන තරම් කුරිරුද ශෂාණාජනකද වූ ක්‍රියාමාර්ගයන්ට යොමුවී තිබුණි. රෝමයේ ප්‍රභූත්ව කාලයේදී ඇගේ මතවාදයන්ට අනුමතිය ලබාගැනීම සඳහා යාපනා උපකරණ තිබුණි. ඇගේ අයිතිවාසිකම්වලට යටත් වීමට අකමැති වූ අය සඳහා දඩුවම් කූටය තිබුණි. විනිශ්චයේදී හෙළිදරව් වන තුරු කිසිදා දැනගත නොහැකි පරිමාණයකින් සිදුවූ මහන් සංහාරයන් තිබුණි. සභාවේ ප්‍රධානීන්, තමන්ගේ ස්වාමියා වූ සානන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ, හැකි උපරිම වේදනාව ඇතිකරමින්ද, එහෙත් පීඩිතයාගේ ජීවිතය අවසන් නොකරමින්ද, දරුණුම යානනා ඇතිකිරීමට උපක්‍රම සොයාගැනීමට අධ්‍යයනය කළහ. බොහෝ අවස්ථාවලදී, ස්වභාවය එම සටන අත්හැරදමන තෙක්, හා දුක්විඳින්නා මරණය මිහිරි නිදහස්වීමක් ලෙස පිළිගන්නා තෙක්, එම නිරයසමාන ක්‍රියාවලිය මනුෂ්‍ය ඉවසීමේ අවසාන සීමාව දක්වා නැවත නැවතත් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය."

"එවැනිම විය රෝමයේ විරුද්ධවාදීන්ගේ ඉරණම. ඇයගේ අනුගාමිකයන් සඳහා ඇය සතුව තිබුණේ කස පහරේ, අතිශය බඩගිනි තබා පීඩා කිරීමේ, සහ සිතට අසහනය දැනවෙන සෑම සිතාගත හැකි ශාරීරික සංයම ආකාරයකම විනයයයි. ස්වර්ගයේ ප්‍රසාදය ලබන පිණිස, පශ්චාත්තප්ත වූවෝ ස්වභාවධර්මයේ නීති උල්ලංඝනය කිරීමෙන් දෙවියන්වහන්සේගේ නීතිද උල්ලංඝනය කළහ. මනුෂ්‍යයාගේ භූමික ජීවන ගමනට ආශීර්වාද හා ප්‍රීතිය දෙන පිණිස උන්වහන්සේ බැඳී ඇති බැඳීම කඩා වෙන් කිරීමට ඔවුන්ට උගන්වනු ලැබීය. දෙවීමැදුර අසල සුසාන භූමිය තුළ, තම ස්වභාවික සෙනෙහස යටපත් කිරීමටත්, තම සහජීවී මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි ඇති සියලු අනුකම්පා සිතිවිලි හා හැඟීම් දෙවියන්වහන්සේට අප්‍රිය දේවල් ලෙස මර්දනය කිරීමටත් නිෂ්ඵල උත්සාහයන්හි යෙදී තම ජීවිත ගත කළ ගොදුරු ලක්ෂ සංඛ්‍යාත පිරිසක් අත්තර්ගතව සිටිති."

"සිය ගණනක් අවුරුදු පුරා ප්‍රකාශ වී ඇති සානන්ගේ අධිෂ්ඨිත කාරත්වය, දෙවියන් ගැන කිසිදා අසා නොමැති අය අතර නොව, ක්‍රිස්තියානි ලෝකයේම මධ්‍යයේත් එහි සම්පූර්ණ පරාසය පුරාත් ප්‍රකාශ වී ඇති එය අපි තේරුම් ගනු කැමති නම්, අපට කළ යුත්තේ රෝමවාදයේ ඉතිහාසය දෙස බැලීම පමණි. මෙම විශාල ප්‍රබන්ධක පද්ධතිය හරහා අයහපත් අධිපතියා දෙවියන්වහන්සේට අගෞරවය ගෙන ඒමත් මනුෂ්‍යයාට දුක්ඛිතභාවය ගෙන ඒමත් යන තම අරමුණ ඉටු කර ගනියි. තවද, සභාවේ නායකයන් මගින් ඔහු තමන්ව සභාවාගෙන තම ක්‍රියාව ඉටු කර ගන්නා ආකාරය අපි දැකින විට, බයිබලයට ඔහුට මෙන්ම මහත් විරෝධයක් ඇත්තේ මන්ද යන්න අපට වඩා හොඳින් තේරුම් ගත හැක. එම පොත කියවනු ලැබුවහොත්, දෙවියන්වහන්සේගේ කරුණාවන් ප්‍රේමයන් ප්‍රකාශ වනු ඇත; මනුෂ්‍යයන් මත මේ බරපතළ බර කිසිවක් උන්වහන්සේ නොපවරන බව දක්නට ලැබෙනු ඇත. උන්වහන්සේ ඉල්ලන්නේ බිඳුණු, පසුතැවුණු සිතක් සහ නිහතමානී, කීකරු ආත්මයක් පමණි."

"ස්වර්ගයට සුදුසු කරනු ලැබීම සඳහා පුරුෂයන් සහ ස්ත්‍රීන් මවයන් තුළට තමන්වම වසා ගත යුතු බවට ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ තම ජීවිතයෙන් කිසිදු ආදර්ශයක් දෙන සේක් නොවේ. ප්‍රේමය සහ අනුකම්පාව මැඩපවත්වා දැමිය යුතු බව උන්වහන්සේ කිසිදා උගන්වා නැත. ගැළවුම්කාරයාණන්ගේ හදවත ප්‍රේමයෙන් උතුරා ගියේය. මනුෂ්‍යයා තෙතික සම්පූර්ණත්වයට ළඟා වන තරමට, ඔහුගේ සංවේදීභාවය එතරම් තියුණු වෙයි; පාපය පිළිබඳ ඔහුගේ අවබෝධය එතරම් තීක්ෂ්ණ වෙයි; පීඩිතයන් කෙරෙහි ඔහුගේ අනුකම්පාව එතරම් ගැඹුරු වෙයි. පාප්තුමා ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ නියෝජිතයා බව ධාවි කරයි; එහෙත් ඔහුගේ චරිතය අපගේ ගැළවුම්කාරයාණන්ගේ චරිතය සමඟ සැසඳීමේදී කෙසේ පෙනේ ද? ස්වර්ගයේ රජු ලෙස තමන්ට ගෞරව නොදැක්වූ නිසා ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ මනුෂ්‍යයන් සිරගෙදරට හෝ වධකාගාරයට භාර කළ බව කිසිදා අසා තිබේ ද? උන්වහන්සේ පිළිගැනීමට අකමැති වුවත් මරණයට දඬුවම් කරමින් උන්වහන්සේගේ හඬ කිසිදා ඇසුණේ ද? සමාරියානු ගම්මානයක ජනයා විසින් උන්වහන්සේ නොසලකා හරින ලද කල, ප්‍රේරිත යොහාන් ක්‍රෝධයෙන් පිරී, මෙසේ විමසීය: 'ස්වාමීනි, එලියා කළ ලෙස අහසින් ගිනි බැස ඔවුන් විනාශ කර දමන්නට අපි අණ දිය යුතු යයි ඔබ කැමති ද?' යේසුස්වහන්සේ තම ගෝලයා දෙස අනුකම්පාවෙන් බැලූ සේක; ඔහුගේ කටුක ආත්මය තරවටු කරමින් මෙසේ කී සේක: 'මනුෂ්‍ය පුත්‍රයා පැමිණියේ මිනිසුන්ගේ ජීවිත නාශ කිරීමට නොව, ගැළවීමටය.' ලූක් 9:54, 56. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ආත්මය සහ උන්වහන්සේගේ යැයි කියන නියෝජිතයා විසින් ප්‍රකාශ කරන ආත්මය අතර ඇති වෙනස කොපමණ මහත් ද!"

"රෝම සභාව දැන් ලෝකය ඉදිරියේ සුන් දර්ශන රටු හුණු වරක් පෙන් වම් තමන් ගේ භයානක කාරකම් වල ඉතිහාසය සමාව ඉල්ලීම වලින් ආවරණය කරයි. ඇය ක්‍රිස්තුස්වහන්සේට සමානවස්ත්‍ර වලින් තමන් සැරසී ඇත; නමුත් ඇය විනාශ වී නැත. අතීත යුගවල පැවති පාප් පට්ටියේ සෑම මුලදර්ශනයක්ම අදත් පවතී. අද රුහුණ ගවල නිර්මාණය කරන ලද ධර්මෝපදේශ අදත් පිළිගෙන ඇත. කිසිවෙක් තමන් මඬ වටා නොගනිත්වා, ප්‍රොතෙස්තන්තවරුන් දැන් මෙසු දානම් ගෞරව කිරීමට ඉදිරිපත් වන එම පාප් පට්ටිය යම, දේවජනයක් නොව ජීවිත පවා අවදානමට ලක් කරමින් ඇයගේ අධර්මීය ධර්මය හෙළි දරවී කිරී සිටි ප්‍රතිසංස්කරණය ගසේ ලෝකය පාලනය කළ එම බලයම ය. රජවරුන් හා

අධි පතී න් මන අධි පතී කම් කළ, දෙවි යන් වහන් සේ ට අයන් අයි ති වාසි කම් අයන් බව දාවනය කළ, ඒ අහංකාරයන් උඩඟු ආරෝපණයන් ඇය නවමන් දරා සිටී . ඇයගේ ආත් මය, මනුෂ්‍ය නි දහස මර් දනය කරමි න් මහෝත් නමයාණන් ගේ ශු ද් ධවන් නයන් මරා දැමූ කල නි බු තරම් ම, අදත් කෲර හා ඒකාධි පතී ක ය."

"අවසාන කාලවල ද්‍රෝහිකමය වන්නේ ඇය වන්තායැයි අනාවැකිය ප්‍රකාශ කළ ආකාරයටම පාප් පදවියද එසේය. 2 නෙසලෝනික 2:3, 4. තම අරමුණ වඩාත් හොඳින් සාක්ෂාත් කරගැනීමට උපකාරී වන ස්වභාවය අනුමාන කරගෙන ඉදිරිපත් වීම ඇයගේ ප්‍රතිපත්තියේ කොටසකි; එහෙත් කැමලියන්ගේ වෙනස්වන පෙනුම යටතේ, සර්පයාගේ නොවෙනස් විෂය ඇය සැඟවීය. 'විරෝධමතාධාරීන් සමඟ විශ්වාසය පවත්වා නොගත යුතුය; විරෝධමතයට සැක කෙරෙන පුද්ගලයන් සමඟද එසේමය' (Lenfant, volume 1, page 516), යයි ඇය ප්‍රකාශ කරයි. අවුරුදු දහසක් පුරා ශුද්ධවන්තයන්ගේ ලේසෙන් ලියා ඇති වාර්තාවක් ඇති මේ බලය, දැන් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ සභාවේ කොටසක් ලෙස පිළිගත යුතු ද?"

"පුරෝනෙස්තන්ත රටවල කතෝලික ධර්මය පෙර කාලයන්හි මෙන් පුරෝනෙස්තන්ත ධර්මයෙන් එතරම් විශාල ලෙස වෙනස් නොවන බවට වූ ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කරනු ලැබීම හේතු රහිත නොවේ. වෙනසක් සිදුවී ඇත; එහෙත් එම වෙනස පාප් පදවිය තුළ නොවේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, කතෝලික ධර්මය අද පවතින පුරෝනෙස්තන්තවාදයෙන් බොහෝ කොටසකට සමානකම් දක්වයි, මක්නිසාද ප්‍රතිසංස්කාරකයන්ගේ දිනවල සිට පුරෝනෙස්තන්තවාදය අතිශයින් පිරිහී ගොස් ඇති බැවිනි."

"ප්‍රොතෙස්තන්ත සභාවන් ලෝකයේ ප්‍රසාදය සොයමින් සිටි බැවින්, මිෂනා ප්‍රේමය ඔවුන්ගේ ඇස් අත්ධ කර ඇත. නපුරෙහි සිටින සියල්ලන් ගැන යහපත් ලෙස විශ්වාස කිරීම නිවැරදි බව ඔවුහු නොදකිති; එහි අනිවාර්ය ප්‍රතිඵලය ලෙස, අවසානයේ ඔවුහු යහපතෙහි ඇති සියල්ලන් ගැන නපුරු ලෙස විශ්වාස කරනු ඇත. ශුද්ධවන්තයන්ට එක් වරක් භාර දෙන ලද ඇදහිල්ල ආරක්ෂා කිරීමට ස්ථිරව සිටීම වෙනුවට, දැන් ඔවුහු, කියාගතහොත්, ඇය පිළිබඳ තමන් දැක්වූ අනුකම්පා රහිත අදහස ගැන රෝමයට සමාව අයදමින්, තම අසහනශීලීත්වය ගැන ක්ෂමා ඉල්ලමින් සිටිති."

"රෝමානු ආගමවාදය පිළිබඳ කිසිදු අනුකූලතාවක් නොපෙන්වන අය අතරින් පවා විශාල පිරිසක්, ඇගේ බලය හා බලපෑමෙන් පැමිණෙන අනතුර සුළු වශයෙන්ම ග්‍රහණය කරති. මධ්‍යයුගයේ පැවති බුද්ධිමය හා සදාචාරාත්මක අත්ධකාරය, ඇගේ මතවාද, අත්ධවිශ්වාස, සහ පීඩනය පැතිර යාමට අනුග්‍රහ කළ බවත්, නූතන කාලයේ වැඩි වූ බුද්ධිප්‍රභාවය, දැනුමේ සාමාන්‍ය ව්‍යාප්තිය, සහ ආගමික කාරණාවල වැඩිවන උදාරත්වය, අසහනය හා අධිපතිකම නැවත ප්‍රබල වීම වැළැක්වීමට හේතු වන බවත් බොහෝ දෙනා පවසති. මෙවන් තත්ත්වයක් මේ ප්‍රබුද්ධ යුගයේ පවතිනු ඇතැයි සිතීම ම පවා උපහාසයට ලක් කෙරේ. බුද්ධිමය, සදාචාරාත්මක, හා ආගමික වශයෙන් මහත් ආලෝකයක් මේ පරම්පරාව මත බැබළෙමින් පවතින බව සැබෑය. දෙවියන්වහන්සේගේ ශුද්ධ වචනයේ විවෘත පිටු තුළින්, ස්වර්ගයෙන් පැමිණි ආලෝකය ලෝකය මත වගුරුවා ඇත. එහෙත්, ප්‍රදානය කරන ලද ආලෝකය යම් තරම් මහත් වේද, එය විකෘති කර ප්‍රතික්ෂේප කරන අයගේ අත්ධකාරයද එම තරම්ම මහත් වන බව සිහියේ තබාගත යුතුය."

“දැනට එක් සත් ජනපදයේ , රාජ්‍යයේ අනු ග්‍රහය සභාවේ ආයතන හා පිළිවෙත් සඳහා ලබාගැනී ම පිණිස සිසිල් වෙමින් පවතින වලනයන් හි දී , ප්‍රොටෝටෝප් ටන් පාප් වාදීන් ගමන් කළ පියවර අනුගමනය කරමින් සිටිති . එපමණක් නොව, ප්‍රොටෝටෝප් ටන් වි ඇමරිකාව තුළ පැරණි ලෝකයේ දී පාප් ධුරය අහිමි කළ අධි නැවත ලබාගැනී මට පාප් ධුරයට දොරවි වෘත්ත කරමින් ද සිටිති . තවද, මෙම වලනයට වැඩි වැදගත් කමක් දෙන කරුණ නම් , මෙහි අදහස් කරනු ලබන ප්‍රධාන අරමුණ ඉරිදා දින ආවරණය බලවත් ව පනවන එක විමසීම—රෝමයෙන් ආරම්භ වූ ද, ඇයගේ බලයෙහි ලකුණ ලෙස ඇය විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන නා වූ ද එක පිළිවෙතකි . එය පාප් ධුරයේ ආත්මයයි —ලෝකී කවාර්ත්‍ර වලට අනුකූල වී ආත්මය, දෙවියන් වහන්සේගේ ආඥාවලට වඩා මනුෂ්‍ය සම්ප්‍රදායන්ට ගරු බුහුණු

දැක් වී මේ ආත්මය—ය; එම ආත්මය ප්‍රොටස්ටන්ට් සභාවන් තුළ පැතිර යාමේ ඉරි දා උසස් කිරීම සම්බන්ධයෙන්, ඔවුන්ට පෙර පාප් ධුරය කළ එම කාර්යයම කිරීමට මග පෙන්වමින් සිටියි.

“ඉක්මනින් පැමිණෙන අර්බුදයේ යෙදවනු ලබන කාර්යසාධක බලවේගයන් පාඨකයා අවබෝධ කරගැනීමට කැමති නම්, අතීත යුගවල එම එකම අරමුණ සඳහා රෝමය භාවිත කළ උපක්‍රමයන්ගේ වාර්තාව ඔහු හුදෙක් අනුෆරණය කළ යුතුය. පාප්වාදීන් සහ ප්‍රොටස්ටන්ට්වරු එක්ව නම ආගම්මතයන් ප්‍රතික්ෂේප කරන අය සමඟ කෙසේ හැසිරෙනු ඇත්දැයි ඔහු දැනගැනීමට කැමති නම්, සබත් දිනය සහ එහි ආරක්ෂකයන් පිළිබඳව රෝමය ප්‍රකාශ කළ ආත්මය ඔහු දැකගත යුතුය.”

“ලෞකික බලයෙන් අනුබල ලද රාජාඡ්ඤා, සාමාන්‍ය සභා, සහ සභා නියෝගයන්, එම අජාතික උත්සවය ක්‍රිස්තියානි ලෝකයේ ගෞරවනීය ස්ථානයට උසස් කළ පියවර වූහ. ඉරිදා පැවැත්වීම බලපත්‍රයෙන් අනිවාර්ය කළ පළමු ප්‍රසිද්ධ පියවර වූයේ කොන්ස්ටන්ටයින් විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නීතියයි. (ක්‍රි.ව. 321) මෙම රාජාඡ්ඤාව නගරවාසීන්ට “සූර්යයාගේ ගෞරවනීය දිනය” තුළ විවේක ගන්නා ලෙස නියම කළ නමුත්, ගම්වාසීන්ට ඔවුන්ගේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු දිගටම කරගෙන යාමට අවසර දුන්නේය. එය ප්‍රායෝගික වශයෙන් අජාතික නීතියක් වුවත්, ක්‍රිස්තියානි ධර්මය නාමමාත්‍රයෙන් පිළිගැනීමෙන් පසු එය අධිරාජ්‍යා විසින් බලපැවැත්විණි.”

රාජකීය ආඥාව දෙවියන්වහන්සේගේ අධිකාරියට ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිස්ථානයක් නොවන බැවින්, රාජකුමාරයන්ගේ ප්‍රසාදය සෙවූ, කොන්ස්ටන්ටයින්ගේ විශේෂ මිතුරා හා වාටුකාරයා වූ බිෂොප්වරයෙකු වන යූසිබියස්, ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ සබත ඉරිදාවට මාරු කළ බවට වූ ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කළේය. මෙම නව ධර්මය සනාථ කිරීමට ශුද්ධ ලියවිල්ලෙන් එකම සාක්ෂියක්වත් ඉදිරිපත් නොකෙරිණි. යූසිබියස්ම නොදැනුවත්වම එහි අසත්‍යභාවය පිළිගෙන, එම වෙනස්කමේ සැබෑ කර්තෘවරුන් වෙත ඇඟිල්ල දිගු කරයි. “සබත් දිනෙහි කිරීමට යුතුකම වූ සියලු දේ,” ඔහු පවසයි, “අපි ඒවා ස්වාමීන්ගේ දිනයට මාරු කර ඇත.” —Robert Cox, Sabbath Laws and Sabbath Duties, page 538. එහෙත්, පදනමක් නොතිබූවද, ඉරිදා පිළිබඳ එම තර්කය, ස්වාමීන්වහන්සේගේ සබත පාගාදැමීමට මනුෂ්‍යයන් ධෛර්යවත් කළේය. ලෝකයෙන් ගෞරව ලැබීමට කැමති වූ සියල්ලෝම ජනප්‍රිය උත්සව දිනය පිළිගත්හ.

පාප් ධුරයේ ටී රලෙස පිහිටු වනු ලැබූ විට, ඉරි දා උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කරගෙන යනු ලැබී ය. යම් කාලයක් පුරා, සභාවට සහභාගී නොවන විට ජනතාව කෘෂි කාර්මික කටයුතු වල නියැලූ අතර, සප්තම දවස තවමත් සබත් දවස ලෙස සැලකුණේ ය. එහෙත් ක්‍රමානුකූලව වෙනසක් ඇති කරනු ලැබී ය. පූජනීය දරන් නන්ට ඉරි දාදී නකි සිදු සිටී ලී විවාදයකදී විනිශ්චය ප්‍රකාශ කිරීම කරන ලදී. එයින් විකල්පයට පසු, කුමන තරාතිරමක වුවද සියලු පුද්ගලයන් සාමාන්‍ය වැඩවලින් වැළකී සිටින ලෙස, නිදහස් පුද්ගලයන්ට දඩයක් ද සේවකයන්ගේ පක්ෂයෙහි කස පහර දෙකු වම ලෙස නියම කරමින්, අණ කරනු ලැබී ය. ඉන් පසුව, ධනවතුන්ට ඔවුන්ගේ දේපලවල අඩක් අහිමි කිරීමේ නියම කරන ලදී; අවසානයේ දී, තවදුරටත් මුරුණු වූ වූ හොත් ඔවුන් වහල් ක බවට පත් කළ යුතු බව ද නියෝග කරන ලදී. පහළ පන්ති වල අය සදාකාලීක

නි ර් වාසනයට භාජනය වී ය යුතු වූ හ.

“අද්භූත ක්‍රියාද සහායට කැඳවා ගනු ලැබීය. අනෙක් ආශ්චර්යයන් අතර, ඉරිදා දින තම කෙත ලුවීමට සූදානම් වූ ගොවියෙකු තම ලූහල් යකඩ කැබැල්ලකින් පවිත්‍ර කරමින් සිටියදී, එම යකඩ ඔහුගේ අතට දැඩිව ඇලී ගිය බවත්, අවුරුදු දෙකක් පුරා ඔහු එය තමා සමඟ රැගෙන ගිය බවත්, ‘ඔහුට අනිශය මහත් වේදනාවටත් ලජ්ජාවටත්’ හේතු වූ බවත් වාර්තා කරන ලදී.”—Francis West, *Historical and Practical Discourse on the Lord’s Day*, page 174.

“පසුව පාප්තුමා විසින් එම පල්ලියෙහි පූජකයාට, ඉරිදා දවස උල්ලංඝනය කරන්නන්ට අවවාද කර, ඔවුන් සභාවට ගොස් තම යාවිඤ්ඤා පවත්වන ලෙස උනන්දු කළ යුතු බවට උපදෙස් දෙන ලදී, එසේ නොකළහොත් ඔවුන් තමන් මතද අසල්වාසීන් මතද කිසියම් මහත් විපත්තියක් ගෙන එනු ඇතැයි සඳහන් කරන ලදී. එක් ආගමික සභාවක්, පසුව ඉතා විශාල වශයෙන් භාවිතයට ගත්, ප්‍රොටෙස්තන්ට්වරුන් විසින් පවා භාවිතා කළ තර්කය ඉදිරිපත් කළේය: ඉරිදා දවසේ වැඩ කරමින් සිටියදී කිහිපදෙනෙකු මිනිස්සුන්ට අහසෙහි විදුලිය වැදී තිබූ බැවින්, එය සබත් දවස විය යුතුය යන්නයි. ‘පෙනී යන්නේ,’ යැයි එම උසස් පූජකයෝ පැවසූහ, ‘මෙම දවස නොසලකා හැරීම පිළිබඳ දෙවියන්වහන්සේගේ අප්‍රසාදය ඔවුන් මත කොපමණ බරපතල ලෙස තිබූද යන්නය.’ ඉන්පසුව, පූජකයන් හා දේව සේවකයන්, රජුන් හා රාජකුමාරයන්, සහ සියලු විශ්වාසවන්ත ජනතාව ‘එම දවසට එහි ගෞරවය යළි පිරිනමනු පිණිස, සහ ක්‍රිස්තියානි ආගමේ ගෞරවය උදෙසා, ඉදිරි කාලයෙහි එය වැඩි භක්තියකින් පවත්වනු ලබන ලෙස තමන්ගේ උපරිම උත්සාහයද සැලකිල්ලද යෙදවිය යුතුය’ යන ආයාචනයක් කරන ලදී.—Thomas Morer, *Discourse in Six Dialogues on the Name, Notion, and Observation of the Lord’s Day*, page 271.”

සභා මණ්ඩලයන්ගේ නියෝග ප්‍රමාණවත් නොවන බව පෙනී ගිය බැවින්, ලෝකීය අධිකාරීන්ගෙන් ජනතාවගේ හෘදයන් තුළ භීතිය ඇතිකරමින්, ඔවුන් ඉරිදා දින වැඩ කිරීමෙන් වැළකීමට බලකරන ආඥාවක් නිකුත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටින ලදී. රෝමයේ පැවති සින්හෝදයකදී, පෙර ගනු ලැබූ සියලු තීරණ වැඩි බලයෙන් හා ගාම්භීරත්වයෙන් යුතුව නැවත තහවුරු කරන ලදී. ඒවා ආගමික නීතියටද ඇතුළත් කරන ලද අතර, සම්පූර්ණ ක්‍රිස්තියානී ලෝකයේ සැහෙන තරම් සියල්ලෙහිම සිවිල් අධිකාරීන් විසින් බලාත්මක කරන ලදී. (Heylyn, *History of the Sabbath*, pt. 2, ch. 5, sec. 7 බලන්න.)

එහෙත් ඉරි දා දින පාලනය සඳහා ශු ද් ධ ලේ බනමය අධි කාරී ය නොති බී ම සු එ නොවන අපහසු තාවයක් ඇති කළේ ය. “සත් වන දවස නම් නු ඹේ දෙවි වූ ස් වාමි න් වහන් සේ ගේ සබ් බත් දවසය” යන යෙහෝවාගේ නි ය් වි ත ප්‍ර කාශ පසෙකලා සූ ර් යයාගේ දි නයට ගෞරව දැක් වී මට තම ශු රු වරු න් ට නි බෙන අයි ගැන ජනතාව ප්‍ර ය් න කළහ. බයි බලී ය සාක් ෂි ය හි භව නි බූ බැවි න් , වෙනත් උ අවශ්‍ය වී ය. දොළොස් වන සි යවසේ අවසානය ආසන් නයේ එංගලන් තයේ සභා වෙන පැමි ෂි ඉරි දා දි න පි ලි බඳ උද් යෝගගී ලී අනු ගාමි කයෙකු සත්‍ය යට වි ය් වාසවන් ත සාක් ෂි කරු වන් වි සි න් ප්‍ර නි රෝධයට ලක් කරන ලදී ; ඔහු එතරම් නි ෂ් එල වූ බැවි න් , තමාගේ ඉගැන් වී මි බලෙන් පි හි වූ වි මට යම් සොයා බැලී ම සඳහා ඔහු කාලයකට එරටි න් පි ටන් ව ගී යේ ය. ඔහු නැවත පැමි ෂි

විට, එමහිඟය සපයා තිබේණි; අනතුරුව කළඹහුගේ සේ වකාරකම් වලදී ඔහු සාර්ථකත්වයක් හමුවිය. ඉරිදා පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය නිශ්ශබ්දතාවය ඇතුළත් වූ ද, අකී කරු වූ වත් භයගන්වා දැමීමට භයානක තර්ජන සමඟ තිබූ දෙවියන් වහන්සේ මවෙහිත් පැමිණි බව පෙන්වන ලියවිල්ලක් ඔහු තමාගෙන් ආවේ ය. මේ අගනා ලේඛනය—එය ආධාර කළ ආයතනය මෙන් ම නීති වක්‍රව ලේඛනයක් වූ ඒක—අහසින් වැටී, යෙරුසලමේ, ගොල් ගොථාවේ St. Simeonගේ පූජාසනය මත සොයාගත් නාලද බව කියා සිටින ලදී. එහෙත් ඇත්ත වශයෙන් ම, එය නිකුත් වූ ආශ්‍රිත ලාභය වූයේ රෝමයේ පාප්කාර්ය මණ්ඩලයේ දීර්ඝයීය. සභාවේ බලය සම්පත්තිය නිසා වර්ධනය කිරීමට යොදාගත් වංචා සහ කුටලේඛන, සෑම යුගයකදී පාප් පදවි මය ආධිපත්‍යය විසින් නීත්‍යානුකූල ලෙස සලකා ඇත.

"එම ලිපිවල ලේඛන සෙනසුරාදා පස්වරු තුන්වෙනි පැය වන තුන්වැනි ප්‍රහරයේ සිට, එනම් පස්වරු තුනේ සිට, සඳුදා උදෑසන හිරු උදාවන තුරු වැඩ කිරීම තහනම් කළේ ය; තවද එහි බලය බොහෝ අත්හැකකම් මගින් තහවුරු කරනු ලැබ ඇතැයි ප්‍රකාශ කරන ලදී. නියම කරන ලද වේලාව ඉක්මවා වැඩ කළ අය අංශභාගයට ගොදුරු වූහැයි වාර්තා කරන ලදී. තම ධාන්‍ය අඹරන්නට උත්සාහ කළ එක් මෝලකරු, පිටි වෙනුවට ලේගලා එන මහ ප්‍රවාහයක් පිටව එන බව දුටුවේ ය; එමෙන්ම ජලය බෙහෙවින් වේගයෙන් ගලා ආවත්, මෝලේ රෝදය නිශ්චලව සිටියේ ය. උදුනෙහි පිටි ගුලියක් තැබූ එක් ස්ත්‍රියක්, උදුන ඉතා උණුසුම් වූ නමුත්, එය පිටතට ගත් විට එය අමු තත්ත්වයේ තිබෙන බව සොයා ගත්තා ය. තවත් එක් ස්ත්‍රියක්, නවවන පැයේදී පිළිස්සීම සඳහා පිටි ගුලිය සූදානම් කර තිබුණ ද, එය සඳුදා දක්වා පැත්තකට තබා දමන්නට තීරණය කළා ය; එවිට, ඊළඟ දින, එය දේවිය බලයෙන් රොටි බවට පත් කර පිළිස්සා තිබෙන බව ඇය සොයා ගත්තා ය. සෙනසුරාදා නවවන පැයෙන් පසුව පාන් පිළිස්සූ එක් මිනිසෙක්, ඊළඟ උදෑසන එය කඩන විට, එයින් ලේ පිටතට පැන ආ බව සොයා ගත්තේ ය. මෙවන් විකාර සහ අන්ධ ශුද්ධාපූර්ණ ගොතන ලද කථා මගින් ඉරිදාගේ ශුද්ධ භාවය ස්ථාපිත කිරීමට එහි පක්ෂධරයෝ උත්සාහ කළහ. (බලන්න Roger de Hoveden, Annals, vol. 2, pp. 526–530.)"

ස්කොට්ලන්තයේ, එංගලන්තයේ මෙන්ම, ඉරිදාට වඩා වැඩි ගෞරවයක් ලබා දීම සඳහා ප්‍රාචීන සබත් දිනයේ කොටසක් එයට එක් කරන ලදී. එහෙත් ශුද්ධ ලෙස පවත්වා ගත යුතු කාලය විවිධ විය. ස්කොට්ලන්තයේ රජුගෙන් නිකුත් වූ ආඥාපනතක මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරිණි: 'සෙනසුරාදා දහවල් දොළහේ සිට ශුද්ධ වූවක් ලෙස ගණන් කළ යුතුය,' සහ එම වේලාවේ සිට සඳුදා උදෑසන තෙක් කිසිවෙකු ලෝකීය කටයුතුවල නිරත නොවිය යුතුය.—Morer, පිටු 290, 291.

"එහෙත් ඉරිදා දින ගුද්ධත්වය ස්ථාපිත කිරීමට කළ සියලු උත්සාහයන් නිෂ්පාදනයක් නොවූයේ දවසේ දේවිය අධිකාරිය ද, එය ප්‍රතිස්ථාපනය කරනු ලැබූ ආයතනයේ මනුෂ්‍ය මය මූලය ද, ප්‍රසිද්ධියේ පිළිගත් තෝය. දහසයවන ශතවර්ෂ පාප් මණ්ඩල සභාවක් පැහැදිලිව මෙසේ ප්‍රකාශ කළේ ය: 'සියලු ක්‍රිස්තියානීන් සත්වන දවස දෙවියන් වහන්සේ විසින් ශුද්ධ කරනු ලැබූ බව ද, එය යුදෙව් පමණක් නොව, දෙවියන් වහන්සේ ට නමස් කර කරන බව ප්‍රකාශ කරන අන් සියල්ලන් විසින් ද පිළිගෙන පවත්වනු ලැබූ බව ද මතක තබා ගනින්න වා; එම ක්‍රිස්තියානීහු ඔවුන්ගේ සබත්ස්‍ය වාමිත්වයෙන් වහන්සේගේ දවසට වෙනස් කර ඇත්තෙමු.'—එම කෘතිය, පිටු 281, 282. දේව ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලව අයත්ව ගේ"

ක්‍රිස්තියානි ජීවිතය ගැන අදහස් නොවූ හ. ඔවුන් සඳහා තනතුරු දෙවියන් වහන්සේ ඉහළින් තමන් මතබාගනිමින් සිටියහ.

“අයුරු සමඟ එකඟ නොවන අය කෙරෙහි රෝමයේ ප්‍රතිපත්තිය කෙතරම් දරුණුද යන්න පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණය උදාහරණයක් වෝල්ඩෙන්ස්ටයින්වරුන්ට එරෙහිව දිගුකාලීනව හා ලේ වැගිරවූ පීඩනය තුළ දක්නට ලැබුණි; ඔවුන්ගෙන් සමහරෙක් සබන් දවස රකින්නන් වූහ. සිව්වන ආඥාවට තමන්ගේ විශ්වාසනීයභාවය නිසා අනෙකුත් අයද සමාන ආකාරයෙන් දුක්විඳින ලද්දෝය. ඉතියෝපියා සහ අබිසිනියා දේවස්ථානවල ඉතිහාසය විශේෂයෙන් වැදගත්ය. අදුරු යුගවල අත්කැරිය මැද, මධ්‍යම අප්‍රිකාවේ ක්‍රිස්තියානිවරු ලෝකයේ අවධානයෙන් අතුරුදහන්ව ගොස් අමතක කරනු ලැබූහ, එබැවින් බොහෝ ගතවර්ෂ ගණනාවක් ඔවුන් තම ඇදහිල්ල ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී නිදහස භුක්ති වින්දාහ. නමුත් අවසානයේ රෝමය ඔවුන්ගේ පැවැත්ම ගැන දැනගත්තේය, සහ අබිසිනියා අධිරාජ්‍යය ඉක්මනින්ම ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ නියෝජිතයා ලෙස පාප්වහන්සේ පිළිගැනීමට වංචනාවෙන් පෙළඹවනු ලැබීය. අනෙකුත් අනුමත කිරීම් ද එයින් අනතුරුව සිදුවිය.”

සබන් දින පවත්වීම ඉතාමත් කටුක දඬුවම් යටතේ තහනම් කරමින් ආඥාවක් නිකුත් කරන ලදී. (බලන්න Michael Geddes, Church History of Ethiopia, pages 311, 312.) එහෙත් පාප්වතු අධිපතිත්වය ඉක්මනින්ම එතරම් වේදනාකාරී වියගහක් බවට පත්වූ බැවින්, අබිසිනියානුවන් එය තමන්ගේ ගෙලවලින් බිඳ දමන්නට අධිෂ්ඨාන කළහ. භයානක අරගලයකින් පසු රෝමවාදීන් ඔවුන්ගේ ආධිපත්‍ය භූමියෙන් නෙරපා හරින ලදහ, සහ ප්‍රාචීන ඇදහිල්ල යළි පිහිටුවන ලදී. සභාවෝ තම නිදහස ගැන ප්‍රීති වූහ; වංචාව, උමතුභාවය, සහ රෝමයේ නිරන්කූල බලය සම්බන්ධයෙන් තමන් ඉගෙනගත් පාඩම ඔවුන් කිසිදා අමතක නොකළහ. තම හුදකලා රාජ්‍යය තුළ ඔවුන් ක්‍රිස්තියානි ලෝකයේ අනෙකුත් සියල්ලන්ට නොදන්නා අය ලෙසම රැඳී සිටීමට සෑහීමට පත් වූහ.

“අප්‍රිකාවේ සභාවන්, සම්පූර්ණ අපස්ථානයට පෙර පාප්වහන්සේගේ සභාව විසින් සබන් පවත්වනු ලැබූ ආකාරයටම, එය පවත්වනු ලැබූහ. දෙවියන්වහන්සේගේ ආඥාවට කීකරුකමින් ඔවුන් සත්වන දවස පවත්වාගෙන ගිය අතර, සභාවේ චාරිත්‍රයට අනුකූලව ඉරිදා දින ශ්‍රමයෙන් වැළකී සිටියහ. අධිපතිමය බලය අත්පත් කරගත් පසු, රෝමය ඇයගේම දවස උසස් කරනු පිණිස දෙවියන්වහන්සේගේ සබන් පාගා දැමීය; එහෙත්, ආසන්න වශයෙන් අවුරුදු දහසකට සභාව නිවුණු අප්‍රිකාවේ සභාවන්, මෙම අපස්ථානයට හවුල් නොවූහ. ඔවුන් රෝමයේ ආධිපත්‍යයට යටත් කරනු ලැබූ විට, සැබෑ සබන් පැත්තකට තබා බොරු සබන් උසස් කිරීමට ඔවුන් බලකරනු ලැබූහ; එහෙත්, ඔවුන් තම ස්වාධීනත්වය නැවත ලබාගත් වහාම, සතරවන ආඥාවට කීකරුකම වෙත ආපසු හැරුණහ.”

“අතීතයේ මේ වාර්තා, සැබෑ සබන් දිනටත් එය ආරක්ෂා කරන්නන්ටත් එරෙහිව රෝමයේ වෛරයද, ඇය විසින්ම පිහිටුවන ලද ආයතනයට ගෞරවය දීමට ඇය යොදාගන්නා උපක්‍රමද, පැහැදිලිව හෙළි කරයි. ඉරිදා දින උසස් කිරීම සඳහා රෝමානු කතෝලිකයන් හා ප්‍රොතෙස්තන්තයන් එකමුතු වන විට, මේ දර්ශන නැවත සිදුවනු ඇතැයි දෙවියන්වහන්සේගේ වචනය උගන්වයි.”

එළි දරව් 13 වන පරිච්ඡේදයේ අනාවැකි ය ප්‍රකාශ කරන්නේ , බැටළු පැටවෙකු අඟ මෙන් අඟ ඇති මෘගයා වී සිටී නිසා “පොළොවද එහි වාසය කරන අයද” පාප් වාදය

තමන් කාරකී රී මට සලස් වනු ඇති බවය—එහි දී එය “දි වි යෙකු ට සමාන” මාගයා මඟි න් සංකේ තවත් කර ඇත. අභ දෙකක් ඇති මාගයා තවද “පොළොවේ වාසය කරන අයට, මාගයා සඳහා පිළි රු වක් සාදන් නැයි” කි යනු ඇත; එපමණක් නොව, “කුඩාද මහත් ද, පොහොසත් ද දුප් පත් ද, නිදහස් ද වහල් ද” යන සියල්ලන් ටම මාගයාගේ ලකුණ ලබාගත් නාලෙස ආඥා කරනු ඇත. එළි දරව් 13:11–16. බැටළු පැටවෙකු ගේ අභමෙන් අභ ඇති මාගයා මඟි න් සංකේ තවත් කරනු ලබන බලය එක් සත් ජනපදය බවත්, රෝමය තම උන් තරී තරභාවයේ විශේෂ පිළි ගැනී මෙ පවසන ඉරි දා පිළි පැදී ම එක් සත් ජනපදය විසිත් බල කරවනු ලබන කල මෙම අනාවැකි යසම් පූර්ණ වන බවත් පෙන්වා දී ඇත. එහෙත් පාප් වාදයට කරනු ලබන මෙම ගෞරවාදරයේ දී එක් සත් ජනපදය නැති යම නොසිටිනු ඇත. එක් කලකදී ඇගේ ආධිපත්‍යය පිළිගත් රටවල රෝමයේ බලපෑම තවමත් විනාශ වී ගොස් නොවන අනාවැකි යද ඇගේ බලය යළි ස්ථාපිත වී මක් පූරෝකථනය කරයි. “ඔහු ගේ හිස් වලින් එකක් මරණාසත් නලෙස තු වාල වී තිබෙන බව මම දුටු වෙමි; එසේ ඔහු ගේ මරණාසත් නතු වාලය පූ ව වි ය: මුළු ලෝකයම මාගයා පිටු පස අසිරි යෙහි යේ ය.” 3 වන පදය. එම මරණාසත් නතු වාලය පැමිණි ම 1798 දී පාප් වාදයේ පූර්ණය වෙන දක් වයි. ඉන් පසු, අනාවක් නාවරයා කි යන පරිදි, “ඔහු ගේ මරණාසත් තු වාලය පූ ව වි ය: මුළු ලෝකයම මාගයා පිටු පස අසිරි යෙන් ගි යේ ය.” “පාපයේ මනුෂ්‍යයා” දෙවන පැමිණි ම දක්වා ම පවතිනු ඇතැයි පාවුල් පැහැදිලි ව ප්‍රකාශ කරයි. 2 තෙසලෝනි ක 2:3–8. කාලයේ අවසානය දක්වා ම ඔහු වංචාවේ ක්‍රියාව ඉදිරියට ගෙන යනු ඇත. තවද එළි දරව් කතු වරයාද, පාප් වාදය උල්ලේඛ කරමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි: “ජීවිත පොතෙහි තම නාම ලියා නැති සියලු පොළොවේ වාසය කරන් නෝ ඔහු ට තමන් කාර කරති.” එළි දරව් 13:8. පැරණි ලෝකයෙහි ද නව ලෝකයෙහි ද, රෝම සභාවේ අධිකාරී යමන පමණක් රඳා පවතින ඉරි දා ආයතනයට දක්වන ගෞරවය තුළින් පාප් වාදය ගෞරවාදර ලබනු ඇත.

“දහනවැනි සියවසේ මැද භාගයේ සිට, එක්සත් ජනපදයේ අනාවැකි අධ්‍යයනය කරන්නෝ මේ සාක්ෂිය ලෝකයට ඉදිරිපත් කර ඇත. දැන් සිදුවෙමින් පවතින සිදුවීම් තුළ, එම අනාවැකියේ ඉෂ්ට වීම කරා ශීඝ්‍ර ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබේ. ප්‍රොටෙස්තන්ත ගුරුවරුන් අතරද, ඉරි දා පැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් දේවිය අධිකාරියක් ඇතැයි කියන එමම ප්‍රකාශය ද, දෙවියන්වහන්සේගෙන් වූ ආඥාවක් වෙනුවට එහි නිෂ්ඨා පුරවනු පිණිස අරමුපුදුම දේ සැදූ පාප්වාදී නායකයන් මෙන්ම, ශුද්ධ ලියවිල්ලෙන් වූ සාක්ෂි නොමැතිකමද පවතී. ඉරි දා-සබත උල්ලංඝනය කිරීම නිසා මනුෂ්‍යයන් මත දෙවියන්වහන්සේගේ විනිශ්චයන් පැමිණෙහි යන ප්‍රකාශය නැවත නැවතත් කියනු ලබනු ඇත; දැනටමත් එය තදින් අවධාරණය කිරීමට පටන්ගෙන ඇත. තවද, ඉරි දා පැවැත්වීම බලෙන් ක්‍රියාත්මක කරවීම සඳහා වූ ව්‍යාපාරයක් වේගයෙන් ශක්තිමත් වෙමින් පවතී.”

“රෝම සභාව ඇගේ ඥානවත් කපටි කමෙන් හා කුටනී ති යෙන් අද්භූතය. සිදු වූ තිබෙන දේ ඇයට කිසිවි යහැක. ප්‍රොටෙස්තන්ත සභාවන් ඇගේ ව්‍යාප්ත සබන් පිළි ගැනී මතු පිළිත් ඇයට ගෞරව දක්වමින් සිටින බවත්, ඇය තමාම පැරණි භාවිත කළ ඒම ක්‍රම මගින් එය බලයෙන් පවත්වා ගෙන යාමට සූදානම් වෙමින් සිටින බවත් ඇය දකිමින්, ඇගේ කාලය බලා සිටියි. සත්‍යයේ ආලෝකය ප්‍රකාශ කරන අය, ඇය විසින් ආරම්භ කරන ලද ආයතනයක් උසස් කිරීමට, තමන් ම වැරදි නැති බලය ලෙස හඳුන්වා ගත් නාමේ බලයේ උපකාරය තවමත් සොයනු ඇත. මේ කාර්යයේ දී ප්‍රොටෙස්තන්ත වරුන් ට උපකාර කිරීමට ඇය කොතරම් ඉක්මනින් මැදිහත් වෙයිද යන්න බලා සිටියි.”

පැමිණෙයි ද යත් න අනු මාන කී රී මදු ෂ් කර නොවේ . සභාවට අකී කරු වන අය ස කටයුතු කළ යුතු අන් දම පාප් වාදී නායකයන් ට වඩා හොඳින් තේරුම් ගත් කවු ද?"

රෝම කතෝලික සභාව, ලෝකය පුරා පැතිර ඇති එහි සියලු ශාඛා හා ප්‍රසාරණ සමඟින්, පාප් ආසනයේ පාලනය යටතේ පවතිනත්, එහි අවශ්‍යතා හා අභිලාෂයන්ට සේවය කිරීම සඳහා සැලසුම් කරන ලදත්, එක් විශාල සංවිධානයක් වේ. ලෝකයේ සෑම රටකම සිටින එහි මිලියන ගණනක සාමාජිකයන්, පාප්තුමාට පක්ෂපාතිකත්වයෙන් බැඳී සිටින අය ලෙස තමන් සලකාගැනීමට උපදෙස් ලැබ සිටිති. ඔවුන්ගේ ජාතිකත්වය කුමක් වුවද, හෝ ඔවුන්ගේ ආණ්ඩුව කුමක් වුවද, සභාවේ අධිකාරය සියලු අනෙකුත් අධිකාරයන්ට වඩා උසස් බව ඔවුන් සැලකිය යුතුය. රාජ්‍යයට තමන්ගේ විශ්වාසනීයත්වය ප්‍රකාශ කරමින් දිවුරුම් ගන්නා නමුත්, ඒ පිටුපස තවමත් රෝමයට කීකරු වීමේ ප්‍රතිඥාව පවතියි; එම ප්‍රතිඥාව, ඇයගේ අවශ්‍යතාට විරුද්ධ වන සෑම බැඳීමකින්ම ඔවුන් නිදහස් කරයි.

"ඉතිහාසය ඇයගේ කපටි හා අඛණ්ඩ උත්සාහයන් පිළිබඳ සාක්ෂි දරයි—ජාතීන්ගේ කාරණා අතරට තමන්ම සුක්ෂ්ම ලෙස ඇතුළත් කරගැනීමටත්, එහි ස්ථාවර පදනමක් ලබාගත් පසු, අධිපතීන් සහ ජනතාව විනාශයට පත් වුවද, තමන්ගේම අරමුණු ඉදිරියට ගෙනයාමටත්. ක්‍රි.ව. 1204 වර්ෂයේදී, අරගොන්හි රජ වූ දෙවැනි ජේතාස්ගෙන් පාප් ඉනොසන්ට් III පහත දැක්වෙන අනිවිශිෂ්ට දිවුරුම ලබාගත්තේය: 'මම, අරගොන් ජනතාවගේ රජ වූ ජේතාස්, මාගේ ස්වාමියා වූ පාප් ඉනොසන්ට්ට, ඔහුගේ කතෝලික අනුප්‍රාප්තිකයන්ට, සහ රෝමානු සභාවට, සදාකාලයටම විශ්වාසවන්ත හා කීකරු වීමට ප්‍රකාශ කරමි, පොරොන්දු වෙමි; තවද කතෝලික විශ්වාසය ආරක්ෂා කරමින්, වික්‍රමිතාචාරය පීඩනයට පත් කරමින්, මාගේ රාජ්‍යය ඔහුගේ කීකරුභාවය තුළ විශ්වාසවන්ත ලෙස රැකගන්නෙමි.'—John Dowling, *The History of Romanism*, b. 5, ch. 6, sec.

"55. මෙය රෝමානු පොන්තිෆිකල්වරයාගේ බලය සම්බන්ධයෙන් කරන ලද ප්‍රකාශයන් සමඟ සංගත වේ: 'අධිරාජ්‍යයන් පදවියෙන් පහ කිරීමට ඔහුට නීත්‍යානුකූලය' යන්නද, 'ධර්මිෂ්ඨ නොවන පාලකයන්ට පෙන්විය යුතු විශ්වාසනීයත්වයෙන් විෂයයන් නිදහස් කිරීමට ඔහුට හැකි ය' යන්නද."—Mosheim, b. 3, cent. 11, pt. 2, ch. 2, sec. 9, note 17.

"තවද, රෝමය කී සි දා වෙනස් නොවන බව ඇයගේ අහංකාර ප්‍ර කාශය බව මනක තබා ගනු ලැබේ වා. Gregory VII සහ Innocent IIIගේ මු ලධර් ම තවමත් රෝමානු කතෝලි ක සභාවේ මු ලධර් ම වේ . තවද, ඇයට බලය ති බු ණේ නම් , පසු ගි ය සි යවස් වල මෙන් ම අදත් ඒවා මහත් උදෙසා ගයෙන් ක්‍රි යාවට නංවනු ඇත. ඉර් දා උන් කර් ෂයට නැව් මේ කාර් යයෙහි රෝමයේ උපකාරය පිළි ගැනීමට යෝජනා කරන විට, ප්‍රොටස්ටන්ට් වරු තමන් කරන් තේ කු මක් දැයි ඉතා සුළු වශයෙන් ඔවුන් තම අරමුණ සම්පූර්ණ කිරීමට දැඩි වකැපවී සිටින අතරතුර, රෝමය බලය යළි ස්ථාපිත කිරීමටත්, අහිමි වූ නම පරාධි පත්‍ය ය නැවත ලබාගැනීමටත් අරමුණු කරගෙන සිටියි. එක් වරක් හෝ එක් සන් ජනපදයේ මේ මු ලධර් ම ස්ථාපිත වීමට ඉඩ දෙනු ලැබූ වහොත්—එනම්, සභාව රාජ්‍යයේ බලය භාවිත කිරීමට හෝ පාලනය කිරීමට හැකි බවත්; ලෞකික නීති මගින් ආගමික ආචාරානුෂ්ඨාන බලපැවැත්විය හැකි බවත්; සාරාංශයෙන්, සභාවේ රාජ්‍යයේ

අධි කාරී ය වී ඥානය මත ආධි පත්‍ය ය දරනු ඇතැයි යන කාරණය නම් —එවි ට මේ රු තු ල රෝමයේ ජයග්‍රහණය සහති කය."

"දෙවියන්වහන්සේගේ වචනය පැමිණෙමින් තිබෙන අනතුර පිළිබඳ අනතුරු අඟවා තිබේය; මෙය නොසලකා හරිනු ලැබුවහොත්, උගුලෙන් ගැලවීමට ප්‍රමාදවී ගිය පසු පමණක් රෝමයේ අරමුණු සැබවින්ම කුමක්දැයි ප්‍රොටෙස්තන්ත ලෝකය දැනගනු ඇත. ඇය නිශ්ශබ්දව බලයට වර්ධනය වෙමින් සිටී. ඇගේ ධර්මෝපදේශ ව්‍යවස්ථාදායක ශාලාවලද, සභාවලද, මනුෂ්‍යයන්ගේ හෘදයන් තුළද තම බලපෑම ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී. ඇයගේ පෙර පීඩා නැවත සිදු කරනු ලබන ඇතුළත රහස් ගුහාවන් තුළ ඇය තම උසස් හා දැවැන්ත ව්‍යුහයන් ගොඩනගමින් සිටී. පහර දීමට ඇයගේ කාලය පැමිණෙන විට තම අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ඇය සොරාසැඟවී, සැක නොකෙරෙන ලෙස, තම බලවේග ශක්තිමත් කරමින් සිටී. ඇය කැමති වන්නේ වාසිදායක ස්ථානයක් පමණක්, එය දැනටමත් ඇයට ලබා දී ඇත. රෝමානු මූලධර්මයේ අරමුණ කුමක්දැයි අපි ඉක්මනින්ම දකිමු, එය අපට දැනෙනුද ඇත. දෙවියන්වහන්සේගේ වචනය විශ්වාස කොට එයට කීකරු වන කවරෙකු වුවත්, ඒ නිසාම නින්දා හා පීඩාවට ලක්වනු ඇත." The Great Controversy, 563–581.